

Κόνιτσα

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

“ΚΟΝΙΤΣΑ”
ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΒΥΣΣΗΣ & ΚΑΪΡΗ 2
ΑΘΗΝΑΙ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ

• Αρ. 82 - 83, Έτος Η'
ΣΟΥΡΛΑ

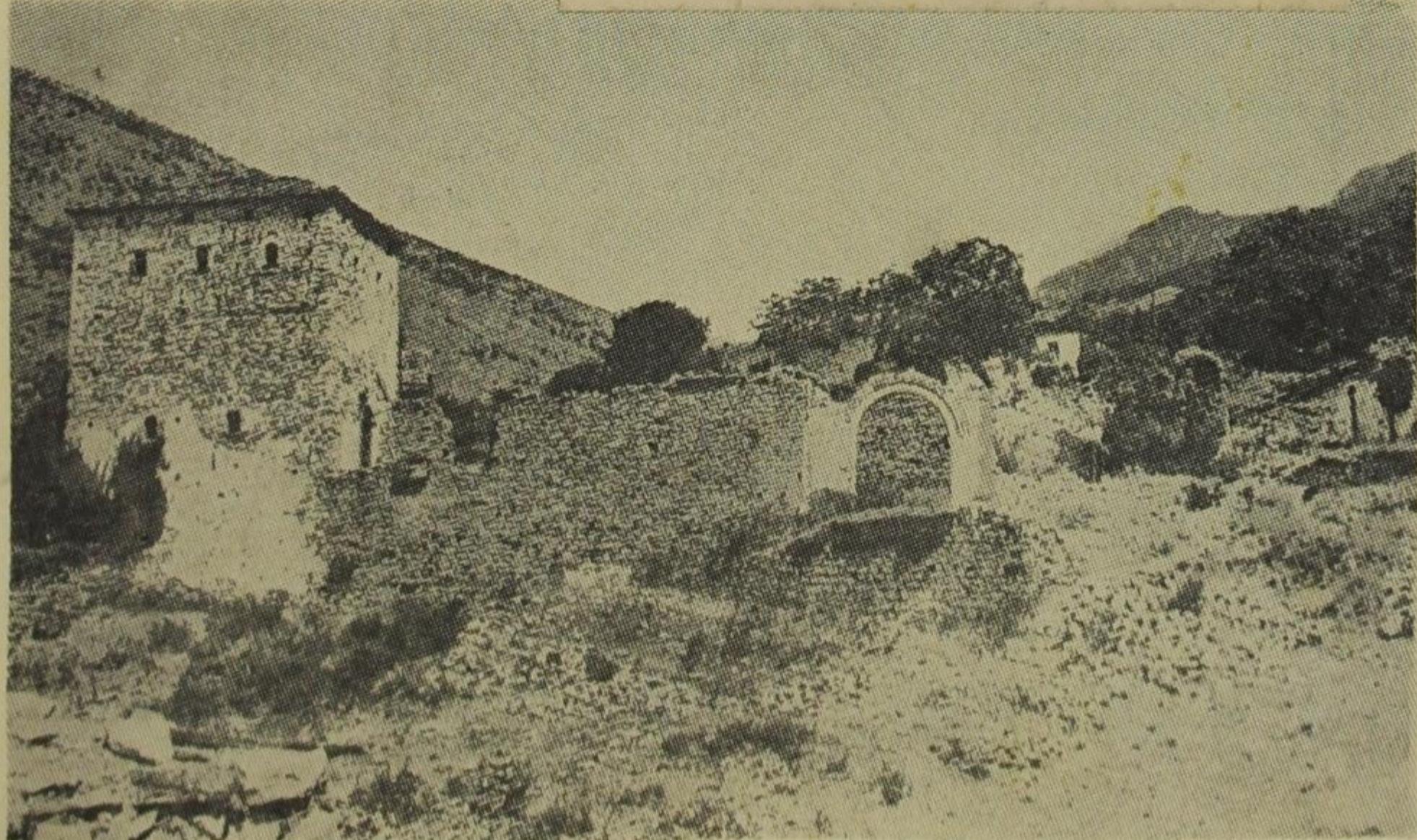
196

καὶ τῆς Ἀ-
τὴν ὅποιαν
ἀποτελοῦν
ρέσεων ἐνα
ἐπεισοδιακῶς
γραμμές γύ-
σίαν τῆς πό-

όλοκλήρων ἀ-
ῃ τῆς ἐποχῆς
ιεται ἀπὸ λί-

ΚΡΟΥΣΚΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ

Κόνιτσα

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

Εκδιδόμενον ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν «Ο ΑΩΟΣ»

ΓΡΑΦΕΙΑ: Βύσσης καὶ Καΐρη 2 — ΑΘΗΝΑΙ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

τερικοῦ : Δρ. 100 — Κοινοτήτων : Δρχ. 150 — Εξωτερικοῦ: Δολλάρια 8
φύς κατοίκους τῆς περιοχῆς Κονίτσης δρχ. 75

Διευθυντής : ΑΛΕΞ. ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ, Αγίας Ζώνης 48 — Αθῆναι

πογραφείου. Κ 'Αθανασίου, Αριστοφάνους 9 — Περιστέρι

Ανταποκριτής ἐν Κονίτσῃ: ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Αντιπρόπος ἐν Ιωαννίνοις: ΑΡ. ΠΥΡΡΟΣ δικηγόρος, δόδος Μπότσαρη τηλ. 654

» ἐν Θεσσαλονίκη: Κ. ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ιατρός, δόδος Ικτίνου 4, τηλ. 78.949

Εμβάσματα: ΔΗΜ. ΜΗΛΙΓΚΟΝ, Λεωφ. Αλεξάνδρας 83 (Τομεὺς 702)

Αλληλογραφία : ΑΛΕΞ. ΛΑΜΠΡΙΔΗΝ Αγίας Ζώνης 48 — Αθῆναι

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΚΩΝ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ	:	Ἐρείπια τοῦ Ζεϊνέλ - μπέη
ΕΥΡ. ΣΟΥΡΛΑ	:	Πλάναι περὶ τῆς ὀνομασίας τῆς Κονίτσης
ΓΙΑΝ. Λ.	:	Παζαριοῦ Ἀνατομὴ
ΣΩΤ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ	:	Ἡ γυναῖκα μὲ τὸ τσεμπέρι
Ιερέως ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑ·Ι·ΣΙΟΥ	:	Ἐνθυμήματα τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης
Σ. ΓΚΑΤΣΟΠΟΥΛΟΥ	:	Ἡ ρουμανικὴ προπαγάνδα
Β. ΝΙΚΟΠΟΥΛΟΥ	:	Ἡ ἀφιέρωση (ποίηση)
Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας	:	Νέα ἀπ' τὴν πατρίδα

Έκτύπωσις Κ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ, Αναπαύσεως 34, Περιστέρι Τηλ. 570.049

Πατριδογνωσία

Πλάναι περὶ τῆς ὀνομασίας τῆς Κονίτσης

Toū κ. ΕΥΡ. ΣΟΥΡΛΑ

Ἐὰν ὁ ἐρευνῶν τὰς τύχας τὰς ιστορικὰς τῶν διαφόρων Ἡπειρωτικῶν γεωγραφικῶν περιοχῶν εἶναι ύποχρεωμένος νὰ καταπιασθῇ καὶ νὰ λύσῃ ἐν πρώτοις τὸ πρόβλημα τοῦ Ἡπειρωτικοῦ φύλου τὸ ὄποιον κατοικοῦσε πανάρχαια εἰς τὴν περιοχὴν ἐκείνην, ώς δεύτερο μεγάλο θέμα προβάλλει ἡ ιστορία τῆς πόλεως, ἀπὸ τὸ ὄνομα τῆς ὄποιας πῆρε καὶ ἡ ὅλη περιοχὴ τὴν ὄνομασίαν.

Συνεπῶς:

Καὶ στὴν προκειμένη περίπτωσιν προ-
βάλλουν τὰ κάτωθι ἐρωτήματα ποὺ ζη-
τοῦν κάποιαν ἀπάντησιν.

Καὶ συγκεκριμένως:

Ποιὰ ἦτανε ἡ ἀρχαία ἐκείνη Ἡπειρωτικὴ πόλις ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς ὅποιας ἐκτίσθη ἡ Κόνιτσα;

Κατὰ ποίαν ἐποχὴν πήρε τὸ σημερινό
της ὄνομα;

Είναι άρα γε ή σημερινή όνομασία τῆς πόλεως παραφθορὰ όνόματος ἀρχαίας πόλεως ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς ὅποιας συνέχιστηκε ή ιστορική της τύχη, ή μήπως ἡ όνομασία της εἶναι μεταγενεστέρας ἐποχῆς καὶ ποίας ἀκριβῶς;

Ποιὰ ἦτανε ἀρά γε ἡ ἐποχὴ τοῦ πρώτου συνοικισμοῦ;

Πρὶν ἦ σῆμας δοθῆ κάποια ἀπάντησις εἰς τὰ ώς αὖτε ἐρωτήματα, θὰ ἔπρεπε νὰ τονισθῇ προκαταβολικὰ ὅτι, ὅποιος εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ διεξέλθῃ τὰ γνώμας τῶν διαφόρων ἐρευνητῶν καὶ ιστορικῶν καὶ ιστοριογράφων, ώς ἐπίσης καὶ τῶν Εὐρωπαίων περιηγητῶν, εἶναι ὑποχρεωμένος ἐπαναλαμβάνομεν νὰ ἀντικρύσῃ ἀπὸ τὸ ἔνα μέρος ἀρμάθιασμα αὔθαιρέτων ἀπόψεων, χωρὶς καμμιὰ φροντίδα βαθυτέρας ἐπεξηγήσεως, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τὴν καταφανῆ ἔλλειψιν ἀξιολογήσεως.

Αἱ πληροφορίαι ιδίως τῶν ξένων περιηγητῶν, ποὺ ἀναφέρονται ιδίως κατὰ τὴν

περίοδον τῆς Τουρκοκρατίας καὶ τῆς Ἀληπασιαδικῆς ἐποχῆς, κατὰ τὴν ὅποιαν ἐπεσκέφθησαν τὴν Ἡπειρον, ἀποτελοῦν — ἔκτὸς σπανιωτάτων ἔξαιρέσεων ἔνα ρεπορτάζ δημοσιογραφικόν, ἐπεισοδιακῶς δὲ παρεμβάλλονται καὶ λίγες γραμμὲς γύρω ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν ὄνομασίαν τῆς πόλεως.

‘Ιστορία δηλαδή αιώνων όλοκλήρων ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος μέχρι τῆς ἐποχῆς τῆς Τουρκοκρατίας καλύπτεται ἀπὸ λιγες γραμμὲς ἢ σελίδες, χωρὶς καμμίαν στοχαστικὴν θέαν γύρω ἀπὸ τὰ περασμένα, χωρὶς καμμίαν προσπάθειαν ἀξιολογήσεως.

"Ἄς παρακολουθήσωμεν ὅμως καὶ ἄς
ἀναγράψωμεν ἀπόψεις ἴστοριογράφων καὶ
Εύρωπαίων περιηγητῶν γύρω ἀπὸ τὴν ὁ-
νομασίαν τῆς πόλεως Κονίτσης.

Οὔτω

11

‘Ο Ἀραβαντινὸς ὑποστηρίζει ὅτι εἰς τὴν θέσιν ἡ πλησίον τῆς τοποθεσίας τῆς σημερινῆς Κονίτσης ἔκειτο κατά τινας (δὲν τοὺς κατονομάζει ὅμως) ἡ ἀρχαία πόλις Στύμηρα, καὶ κατ’ ἄλλους ἡ Κνωσσός.

‘Αλλ’ ἐνῶ ἀναγράφει ἐπιπολαίως εἰς τὴν Χρονογραφίαν του — καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς εἶναι συνεπής πρὸς ἑαυτόν, γιατὶ δὲν γράφει ‘Ιστορίαν, ὥστε νὰ διαθέτῃ καὶ κάποιαν εὔθυνην γύρω ἀπὸ τὰς κρίσεις του, ἀλλὰ συνέταξε Χρονογραφίαν, ὅπως πολὺ ὄρθως ἔχαρακτήρισε τὴν ὅλην προσπάθειάν του — ἐνῷ — ἐπαναλαμβάνομεν — ἀναγράφει τὴν πληροφορίαν ὅτι ἡ ἀρχαία πόλις Στύμβαρα ἔκειτο πλησίον τῆς Κονίτσης, σπεύδει κατωτέρω νὰ διαψεύσῃ τὸν ἑαυτόν του, ἀναγράφει εἰς τὸ λεξιλόγιον τοῦ ἴδιου τόμου τῆς Χρονογραφίας του, ὅτι ἡ ἀρχαία πόλις Στύμβαρα ἦτανε ἵσως τὸ σημερινὸν Λαχανόκαστρον,

δηλαδή μεταπηδάει ἀπὸ τὴν Ἐπαρχίαν Κονίτσης εἰς τὴν Ἐπαρχίαν Πωγωνίου.

Περὶ τῆς δευτέρας δὲ ἀρχαίας πόλεως — δηλαδή τῆς Κνωσσοῦ — τὴν ὅποιαν ταυτίζει πρὸς τὴν σημερινὴν Κόνιτσαν, λέγει τὰ ἀκόλουθα:

«Τῆς ἀρχαίας ταύτης πόλεως ἐρείπια ἀξιόλογα συντηροῦνται ἐν λόφῳ, ἡμίσειαν ὥραν ἀπέχοντι πρὸς τὰ ΒΑ τῆς Κονίτζης, ἣς τοὺς πρόποδας προσψαύει ὁ ποταμός».

Πόθεν ἦντλησε τὴν ώς ἄνω πληροφορίαν δὲν ἀναφέρει, ἀμφιβάλλων ὅμως καὶ ὁ ἕιδος διὰ τὴν εἰκασίαν του αὐτὴν τὴν αὐθαίρετον, προσθέτει τὰ κάτωθι:

«Ἐὰν τοιαύτη πόλις ὑπῆρξε ἄλλοτε ἐν Ἡπείρῳ πιθανολογεῖται ἡ δευτέρα γνώμη, καθότι ἡ λέξις Κόνιτζα παρήχθη ἐκ τῆς Κνωσσοῦ (Κνωσσὸς — Κονισσὸς — Κόνιτσα)».

Ἀναμφίβολως εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν τὸ ὄλισθημα τοῦ Ἀραβαντινοῦ εἶναι διπλοῦν.

Ἐὰν δηλαδὴ εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν εἶναι ἀπαραίτητοι αἱ προϋποθέσεις πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας, στὴν προκειμένη ὅμως περίπτωσιν ἡ ἀναζήτησις μιᾶς πόλεως φερούσης τὸ ὄνομα «Κνωσσός», οὐχὶ εἰς τὸν χῶρον τῆς Κονίτσης, ἀλλ' ἐν Ἡπείρῳ καὶ ὅπουδήποτε τῆς Ἡπείρου — ὅπως πράττει ὁ Ἀραβαντινὸς — γιὰ νὰ παραχθῇ κατὰ τοὺς ἴδικούς του γλωσσολογικοὺς κανόνας ἡ ὄνομασία τῆς σημερινῆς πόλεως Κονίτσης, εἶναι ἀπαράδεκτος.

Αὕτη εἶναι ἡ πρώτη αὐθαίρετος γνώμη του.

Ἡ δευτέρα εἶναι ἡ παιδαριώδης ἐτυμολογία τῆς Κονίτσης ἐκ τῆς Κνωσσοῦ, δεδομένου ὅτι κατὰ κανένα γλωσσολογικὸν κανόνα καὶ νόμον καὶ κατὰ καμμίαν μορφὴν γλωσσικῆς παραφθορᾶς, δὲν δύναται νὰ δικαιολογηθῇ τοιούτου εἴδους ἐτυμολογία.

Πάντως:

Ο σοφὸς γιὰ τὴν ἐποχὴν του Ἡπειροτογράφος — ἀλλὰ τοῦ ὅποίου τὸ ἔργον χρήζει κάποιας ἐπιβεβλημένης πλέον ἀποκαθάρσεως κριτικῆς — δεδομένου ὅτι πλείστες εἶγαι οἱ ἀνακρίβειές του — θὰ μποροῦσε νὰ παρηγορηθῇ γιὰ τὰ γλωσσολογικὰ καὶ ιστορικὰ του ἀστοχήματα,

ἀναλογιζόμενος ὅτι ἔχει δρομέα πρώτης τάξεως εἰς παρόμοια ὄλισθηματα τὸν γνωστὸν φιλέλληνα — πλὴν εὐφάνταστον καὶ ἀνεπιστήμονα Γαλάτην ίατρὸν τὸν Πουκεβίλ, Πρόξενον στὰ Γιάννενα κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, καὶ τοῦ ὅποίου τὰ περὶ Ἡπείρου δημοσιεύματά του χρησιμοποιοῦνται ἀπλήστως ὑπὸ ξένων καὶ ἡμετέρων λογίων καὶ Ἰστοριοδιφῶν, ἀνευ δυστυχῶς οὐδεμιᾶς κριτικῆς ἀποκαθάρσεως.

Πρὶν ἡ ὅμως ἀσχοληθοῦμε μὲ τὸν Γάλλον Πουκεβίλ, τὶς ιστορικὲς καὶ πραγματικὲς πλάνες, ἐπιβεβλημένον εἶναι νὰ λεχθοῦν καὶ μερικὲς ἄλλες ἀνακρίβειες τοῦ Ἀραβαντινοῦ — πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ιστορικῆς ἀλήθειας — ἀνακρίβειες δηλαδὴ σχετικὰ μὲ τὴν στάσιν του ἀπέναντι τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης, τῆς ιστορίας της καὶ τῶν ιστορικῶν ἔκείνων προσωπικοτήτων ποὺ κατήγοντο ἀπὸ τὴν Ἐπαρχίαν Κονίτσης.

Ἐν πρώτοις, δηλαδή, δὲν μποροῦσε νὰ ἀνεχθῇ εἰς τὴν συνείδησίν του καὶ εἰς τὴν πετρωμένην ὑπερηφάνειάν του ως Γιαννιώτου — γιὰ νὰ ἐπικαλεσθῶ παράδειγμα συγκεκριμένον — ὅτι κάποιος ἐκ τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης — δηλαδὴ ἀπὸ τὰ Μαστοροχώρια — ὅπως δυστυχῶς ἦθελε νὰ ἀποκαλῇ ὑβριστικῶς ὅλην τὴν περιφέρειαν τῆς Κονίτσης — ὑπηρέτει ως Μυστικοσύμβουλος καὶ Γραμματεὺς — ἐκ τῶν ἐμπίστων μάλιστα — εἰς τὴν Αύλὴν τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ.

Πρόκειται δηλαδὴ περὶ τοῦ γνωστοῦ ἐκ Βούρμπιανης τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης Κώστα Γραμματικοῦ, ὁ ὅποῖς ἤτανε κατ' αὐτὸν «τέρας μοχθηρίας καὶ ἐμπαθείας».

Εύτυχῶς οἱ βάναυσοι καὶ ἐμπαθεῖς ως ἄνω χαρακτηρισμοὶ τοῦ Ἀραβαντινοῦ περὶ προσωπικότητος ἡ ὅποια προσέφερεν ύψιστας ἔθνικὰς ὑπηρεσίας, ἀνεσκευάσθησαν ἀπὸ τὴν ταπεινότητά μας καὶ ἡ ιστορικὴ ἀλήθεια ἔλαμψε καὶ ἀποκατεστάθη.

Πάντως ὅμως παραμένει ως γενικὴ ἐντύπωσις τὸ γεγονὸς ὅτι τὰ χρονογραφικά του ἔρανίσματα δὲν τὰ διέπει ἐπιστημονικὴ εὔσυνειδησία, ἀλλὰ κυριαρχοῦν αὐθαίρετοι κρίσεις περὶ προσώπων καὶ περὶ ιστορικῶν γεγονότων πηγάζουσαι ἀπὸ ὑ-

ποσυνειδήτους προσωπικάς του συμπαθείας και άντιπαθείας.

Αύτά έν παρεκβάσει περὶ τοῦ περιεχομένου τῆς Χρονογραφίας τοῦ Ἀραβαντίνου.

Καὶ τώρα ... γύρω ἀπὸ τὰς πλάνας τοῦ Γάλλου Πουκεδίλ.

III

Ἡ ταπεινότης μας εύρεθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἀσκήσῃ αὐστηρὰν κριτικὴν· γιὰ τὶς πλάνες καὶ τὶς ἀνακρίβειες εἰς τὰς ὅποιας ὑπέπεσεν ὁ Πουκεδίλ σχετικὰ μὲ τὸ ἔθνολογικὸν πρόβλημα τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης.

Ὑποστηρίζει ἐπὶ παραδείγματι εἰς τὰ δημοσιεύματά του ὅτι ἡ Ἐπαρχία Κονίτσης ὄλοκληρος εἶναι Ἀλβανικὴ καὶ ὅτι πουθενὰ ἀπὸ τὰ 50 χωριὰ τῆς Ἐπαρχίας δὲν ἤκουσε (ἄκουσον! ἄκουσον!) λαλουμένην τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Μιὰ τέτοια ὅμως τερατωδῶς ἐσφαλμένη ἔθνολογικὴ ἀνακρίβεια, ἡ ὅποια θὰ μποροῦσε, λόγω τοῦ φιλελληνισμοῦ του, νὰ δώσῃ ὅπλα εἰς τὴν προπαγάνδαν τῶν ἔχθρῶν τῆς Ἑλλάδος, εἶναι ἀσυγχώρητος καὶ δὲν θὰ ἥτο δυνατὸν νὰ μείνη ἄνευ ἐπιβεβλημένης ἀνασκευῆς.

Ως πρὸς ἄλλου δὲ εἴδους ἀνακρίβειας του τὸ σφάλμα καὶ ἡ πλάνη του δὲν εἶναι τόσον ὀδυνηρά, δεδομένου ὅτι ἡ ἐπιπολαιότης καὶ ὁ ἔγκυκλοπαιδικὸς ἔξανισμὸς ἀποτελοῦν τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς συγγραφῆς του καὶ συνεπῶς γύρω ἀπὸ μιὰ κριτικὴ ἐπεξεργασία καὶ ἀνασκευὴ τῶν διαφόρων γνωμῶν του πρέπει νὰ ὑπάρξῃ κάποια κλιμάκωσις ἐπιεικείας, ἐφόσον ὡς φιλέλλην καλὴ τῇ πιστεῖ ἔγραψε ὅσα σχετικὰ διετύπωσε γύρω ἀπὸ τὸ ἔθνολογικὸν πρόβλημα τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης.

Ειδικώτερον δὲ ὡς πρὸς τὴν ὄνομασίαν τῆς πόλεως Κονίτσης — ἡ ὅποια ἀποτελεῖ τὸ θέμα τοῦ παρόντος ἄρθρου μας — ὁ Πουκεδίλ ὑποστηρίζει ὅτι σχετικὰ μὲ τὴν ὄνομασίαν τῆς πόλεως Κονίτσης θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναγνωρίσωμεν τὴν Μεσαιωνικὴν πόλιν Γλαβινίτσαν, πρωτεύουσαν τῆς Μεσημβρινῆς Ἰλλυρίας, πόλιν δηλαδὴ τὴν ὅποιαν ἀναφέρει καὶ ἡ "Αννα ἡ Κομηνὴ εἰς τὴν ιστορίαν της.

Τὸ ὅτι ὅμως ἡ Γλαβινίτσα οὐδεμίαν

προφανῶς ἔχει σχέσιν μὲ τὴν Κόνιτσαν, περὶ αὐτοῦ κανένας δὲν θὰ μποροῦσε νὰ ἀμφιβάλῃ καὶ ὁ μόνος πιστεύων εἶναι ὁ εύφανταστος Γαλάτης ιατρὸς καὶ Πρόξενος στὰ Γιάννενα — στὴν Αύλη τοῦ Ἀλῆ Πασιᾶ.

Δικαίως λοιπὸν ὁ οἰασδήποτε καλῆς πίστεως ἐρευνητὴς θὰ μποροῦσε νὰ διερωτηθῇ, ἐὰν τὸ χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τοῦ ἔργου του εἶναι ἡ πραγματικὴ ιστορικὴ ἀποψίς καὶ ἀλήθεια, ἡ αἱ πλάναι καὶ αἱ ἀνακρίβειαι.

Ἐκ τῶν ἡμετέρων λογίων σχετικὰ μὲ τὰ δημοσιεύματα τοῦ Πουκεδίλ ἥσκησαν αὐστηρὰν κριτικὴν καὶ ὁ Βλαχογιάννης.

"Ἄς δοῦμε ὅμως τώρα γνῶμες καὶ ἄλλων Εύρωπαίων περιηγητῶν καὶ ιδικῶν μας λογίων σχετικὰ μὲ τὴν προέλευσιν τοῦ ὄνοματος τῆς πόλεως Κονίτσης.

Οὕτω:

ΙΥ

Ο Γάλλος περιηγητὴς στρατηγὸς Γκιγιώμ ντὲ Βάντενκουρτ ὑποστηρίζει ὅτι ἡ Κόνιτσα βρίσκεται ἐκτισμένη ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς ἀρχαίας πόλεως Στύμβαρα, καὶ ὅτι κατὰ τὴν περίοδον τῆς Τουρκοκρατίας (χωρὶς νὰ ἀναγράφη χρονολογικὰ ὅρια) ὑπήγετο εἰς τὸ Σαντζάκιον τῆς Αύλωνος προσθέτων ἐπὶ λέξει καὶ τὰ κάτωθι:

«Τὰ τρία καντόνια, Κλεισούρας, Πρεμετής καὶ Κονίτσης ὑπήγοντο παλαιότερον εἰς τὸ Σαντζάκιον τῆς Αύλωνος».

Τὴν πληροφορίαν ὅμως αὐτὴν οὐδεὶς ἄλλος ἐκ τῶν Εύρωπαίων περιηγητῶν ἢ τῶν ἡμετέρων ιστοριογράφων ἀνέγραψε.

Ο Ἀθανάσιος ὁ Σταγειρίτης παραθέτων εἰς τὰ Ἡπειρωτικά του χωρίον τοῦ Πτολεμαίου φρονεῖ ὅτι σχετικὰ μὲ τὴν ὄνομασίαν τῆς πόλεως Κονίτσης — πρόκειται περὶ τῆς ἀρχαίας πόλεως Ἐκατόμπεδον.

Ο ἀναγνώστης ὅμως δὲν πρέπει νὰ ἐκπλήσσεται γύρω ἀπὸ τὶς ὡς ἄνω παραδοξολογίες, δεδομένου ὅτι ὅλαι αἱ ἐρευναὶ ξένων καὶ ἡμετέρων στεροῦνται ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας.

Καὶ ἡδη — ὕστερα ἀπὸ τὰς ὡς ἄνω ἀνακριβείας ξένων καὶ ἡμετέρων περὶ τῆς πόλεως τῆς Κονίτσης, ἃς κλείσωμεν τὸ παρὸν ἄρθρον μας μὲ μίαν — ὅχι περὶ

Παζαριοῦ ἀνατομὴ

IB'

Τοῦ κ. ΓΙΑΝ. Λ.

"Οταν οἱ παζαριώτες τῆς Κόνιτσας — βιοτέχνες κι' ἐμποράκηδες — πρόκοβαν οἰκονομικά, (μάζευαν κάππιο καπιτάλι, ὅπως ἔλεγαν), κάναν καὶ τὸ σαράφη, ἵνα εἶδος τοπικοῦ τραπεζίτη.

"Ἐβγαζαν ἀπὸ τὸ μπεζαχτά τους καὶ δάνειζαν μὲν μεγάλο τόκο τοὺς ἀγρότες, τοὺς χωρικοὺς καὶ καμμιὰ φορὰ κι' αὐτοὺς τοὺς ἀρχόντους, Ρωμιοὺς καὶ Τούρκους.

τῆς προελεύσεως τοῦ ὄνόματος τῆς πόλεως — ἀλλὰ ἐπίσκεψιν εἰς τὴν πόλιν τῆς Κονίτσης τοῦ "Ἀγγλου περιηγητοῦ Χιούγκες.

Τὸ δίτομον ἔργον τοῦ ὡς ἄνω "Ἀγγλου περιηγητοῦ μετεφράσθη εἰς τὴν Γαλλικὴν, ἀποτελεῖ δὲ πάντως μίαν πρώτης τάξεως συμβολὴν εἰς τὴν Ἰστορίαν τῆς Ἡπείρου κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ.

Εἶναι τὸ συστηματικώτερον ἀπὸ ὅλα τὰ ἔργα τῶν Εὐρωπαίων περιηγητῶν.

"Ἄς ἀκούσωμεν λοιπὸν μίαν σύντομον χαρακτηριστικὴν ἐντύπωσίν του ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν του εἰς τὴν πόλιν τῆς Κονίτσης.

Υ

«Κόνιτσα.

Μὲ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἥλιου εἰσήλθομεν εἰς τὴν μεγάλην καὶ ώραίαν περιοχὴν τῆς Κονίτσης, μιᾶς πόλεως εύρισκομένης εἰς ἀπόστασιν τεσσάρων ώρῶν ἀπὸ τὴν Ὁστανίτσαν.

Ἡ Κόνιτσα εἶναι μία ἀπὸ τὶς πιὸ ὄμορφες πόλεις ποὺ εἴδαμε στὴν Ἀλβανίαν.

Οἱ κάτοικοί της ύπολογίζονται εἰς πέντε περίπου χιλιάδας, ἐκ τῶν ὅποιών τὸ ἐν τρίτον εἶναι Μωαμεθανοί.

Ἡ Κόνιτσα εἶναι ἔδρα Ἐπισκοπῆς, τῆς ὅποιας ὅμως ὁ Ἐπίσκοπος φέρει καὶ τὸν τίτλον τῆς Βελλᾶς — μιᾶς δηλαδὴ πόλεως ἀπεχούσης τέσσαρας ώρας ἀπὸ τὴν Κόνιτσαν καὶ ἡ ὅποια τώρα παρου-

«Νὰ κλαίετε καὶ νὰ θρηνήτε, ἔλεγε ὁ "Αη Κοσμάς, ὅσοι ζῆτε μὲ ἀδικίες καὶ ἀρπαγὲς καὶ μὲ ἄδικον διάφορον τὸν ἄσπρων, διότι ὅλα αὐτὰ εἰναι ἀφωρισμένα καὶ καταραμένα καὶ ἐλεημοσύνη νὰ δόσετε ἀπὸ αὐτά, δὲν σᾶς ὠφελεῖ, ὅτι φωτιὰ εἰναι καὶ σᾶς καίουν...».

Βοηθοῦσαν βέβαια καὶ οἱ περιστάσεις. "Ο-

σιάζει τὴν ὄψιν ἐρειπίων, ὅπως καὶ ὁ Ἐπίσκοπος Ἀργυροκάστρου φέρει τὸν τίτλον του ἀπὸ τὴν Ἐπισκοπὴν Δρυϊνούπολεως.

Ἡ ἀγορὰ τῆς πόλεως εἶναι πάρα πολὺ ώραία καὶ τὰ σπίτια κατεσκευασμένα ἀπὸ μάρμαρα καὶ μὲ ἐπιμεμελημένη μορφὴν Ἀρχιτεκτονικῆς.

Ἐπεσκέφθημεν κατὰ τὴν παραμονὴν μας τὸν Ἀλβανὸν Διοικητὴν, ἐνα θαλερὸν γέροντα καὶ φίλον ἐπιστήθιον τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ.

Τὸν εὗρομεν κατὰ τὴν ὥραν τοῦ γεύματός του μὲ ἐνα Δερβίσην καὶ ἔξ Ἀλβανοὺς φίλους του, οἱ ὅποιοι φοροῦσαν δερμάτινα ἐπανωφόρια ἀπὸ πρόβατα καὶ ἑτρωγον μίαν σοῦπαν ἔξ ὄρύζης, ἀλλὰ μὲ ξύλινα κουτάλια.

Μᾶς ὑπεδέχθη ἐγκαρδίως καὶ ἔξεφρασε τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως γευθῶμεν καὶ ἡ μεῖς ἐκ τοῦ ἐπιτραπεζίου ἐδέσματός του.

Δὲν ἡδυνήθημεν νὰ ἀρνηθῶμεν εἰς τὴν παράκλησίν του καὶ ἡ εύγένεια μᾶς ὑπεχρέωσε ὅπως γευθοῦμε μερικὲς κουταλιές ἀπὸ τὸ ἀποκρουστικὸν αὐτὸ ἐδεσμά των».

ΥΙ

Ἐτελειώσαμε... χωρὶς βέβαια νὰ τελειώσουμε, ἀλλὰ γιατὶ πρέπει νὰ τελειώσουμε δεδομένου ὅτι ἡ ὡς ἄνω Ἰστορικοπατριδογνωστικὴ ἔρευνα τῆς ταπεινότητός μας ἀποτελεῖ ἵνα ἀπλούν μονάχα ἐρέθισμα γύρω ἀπὸ τὴν Ἰστορίαν τῆς θρηλικῆς Ἐπαρχίας μας Κονίτσης.

ταν οί καιροὶ ἔρχονταν ἵσιοι, ἔπαιρνε κι' ἔδινε τὸ ἐμπόριο. Μέσα στὴν Ἐπαρχία καὶ περ' ἀπ' αὐτή. Στὴν ἄλλη Ἑλλάδα. Στὰ Βαλκανια. Στὴν Εύρωπη. "Οταν οἱ καιροὶ στράβωναν, γεννοῦσε τὸ διάφορο τῶν ἄσπρων — τὸ ἔνα ἔφτανε ἄλλο ἔνα.

«Δανειζόμουν κι' ἔτρωγα
κι' ἔλεγα ὁ Θεὸς μ' εὔχηθη
μᾶρθε καιρὸς καὶ πλήρωσα
κι' εἶπα ὁ Θεὸς μ' ὄργισθη».

"Ἐπεφταν ἀρρώστιες, θανατικό, ξηρασίες. Κι' ἀπὸ πάνω, σκληρὸς κι' ἀνελέητος ὁ φορεισπράκτορας γιὰ τὰ λογῆς - λογῆς δοσίματα. Εἴτε Τούρκος ἡταν αὐτός, εἴτε Ρωμιός. Καμμιὰ διαφορά. Πολλὲς φορὲς ὁ Ρωμιὸς — ὅπως γίνεται μὲ τὰ πιστὰ ζαγάρια — καὶ πιὸ βάναυσος ἡταν καὶ πιὸ μεροληπτικός. "Ἐβρισκε τὴν εύκαιρία νὰ βλογήσῃ καὶ τὰ γένεια του, βγάζοντας κάτι καὶ γιὰ πάρτι του.

Ποιὸς ἔβαλε τὸ δάχτυλό του στὸ μέλι καὶ δὲν τῷγλυψε;

Τὶς περισσότερες φορὲς αὐτὸ τὸ κάτι ξεπερνοῦσε καὶ τὸ φόρο. Μ' ἔνα σωρὸ τερτίπια.

«Ἡ συνέλευσις τῶν προεστώτων παρόντων καὶ ἀγάδων ἐπρόσθετον εἰς τὸ διὰ τὸ δοθλέτι ὄρισθὲν ποσὸν διπλᾶ καὶ τριπλᾶ δι' ἔξοδα διαφορά, καὶ τὰ ἀνελόγιζαν εἰς διαφόρους ἐπαρχίας κατὰ τὸν πληθυσμὸν καὶ τὴν κατάστασιν. Μετὰ τοῦτο ἔπαιρναν οἱ προεστῶτες ἑκάστης ἐπαρχίας τὸν κατάλογον τοῦ εἰς ἑκάστην ἀναλογοῦντος ὀλικοῦ φόρου, ἐπικυρωμένου καὶ ἀπὸ τὸν Πασάν, ὅμοιος τοῦ ὅποιου ἐστέλλετο καὶ εἰς τὸν βοεβόδαν τῆς ἐπαρχίας καὶ ἀπέρχοντο. Αὐτοὶ δὲ προεκάλουν τοὺς Προεστῶτας τῶν χωριῶν καὶ διπλασιάζοντες μετ' αὐτῶν τὸ ποσὸν λόγω ἐπαρχιακῶν ἔξοδων, τὸ ἀνελόγιζον εἰς ἑκαστὸν χωρίον. Τὸ αὐτὸ ἐπραττον καὶ οἱ τῶν χωριῶν Προεστῶτες, συγκαλοῦντες τοὺς κατοίκους καὶ ἀναλογίζοντες εἰς ἑκαστὸν τὸ πληρωτέον ποσόν. Ἀλλ' ἐπρόσθετον καὶ αὐτοί. Οὕτω λοιπὸν ἐγυμνώνετο ὁ ραγιᾶς καὶ ἐτυραννεῖτο. Ἡμεῖς δὲ οἱ Τούρκοι, εἴμεθα ἀπλοὶ ἐκτελεσταὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν Προεστῶτων...»

Ἡ ἡθικὴ δικαίωση τοῦ φόρου, στὰ σύγχρονα κράτη βρίσκεται στὸ γεγονὸς ὅτι χρησιμεύει σὰ μέσο καλύτερης διανομῆς τοῦ Ἑθνικοῦ εἰσοδήματος. Στὸ τούρκικο ὅμως ὁ φόρος εἶχε ὡμὸ καὶ ξεκάθαρο εἰσπρακτικὸ - ταμιακὸ

χαρακτῆρα. Κάθε μιὰ περιοχὴ χρεώνονταν μ' ἔνα ποσὸ φόρων. Ἡ περιοχὴ τὸ κατάνειμε στὶς ἐπαρχίες. Οἱ ἐπαρχίες στὶς Κοινότητες. Κι' οἱ Κοινότητες στὰ ἄτομα.

'Ατέλειωτος ὁ κατάλογος τῶν φόρων στὸ Τούρκικο καὶ γιὰ κάθε περίπτωση. 'Ατόφιο τὸ Βυζάντιο. 'Εδαφονόμιον (τὸ ταπού). Ζευγαριάτικος (τὸ ρέσμι τσίφτ) Στρεμματικὸς (τὸ ντενίμ). 'Ιπποφορβὴ (τὸ σαλαριγιέ). Κτηνοτροφικὸς (ρέσμι ὄτλάκ). Γιὰ τὸ ξηρὸ χορτάρι (τὸ ρέσμι γιασλάκ). Γιὰ ξεχειμαδιὸ (τὸ ρέσμι κισλάκ). Προβατονόμιον (τὸ ρέσμι ἀλγνὰμ καὶ ἀγγίλ). Μελισσονόμιον (τὸ ρέσμι κουβάν). Χοιροδεκατεία (τὸ μπιταὰτ - ι - χιντζίρ). Γιὰ τοὺς νερόμυλους (τὸ ρέσμι ντεγκριμὲν) Καπνικὸν (τὸ ρέσμι ντουσάν). Παρθενοφθορία (τὸ ρέσμι ἀρουσάν). 'Αερικὸν (τὸ μπαντοὺ χαβά). Κεφαλικὸν (σπέντζες καὶ χαράτσι). Κι' ἀπὸ πάνω ἔρχονταν οἱ ρόγες γιὰ τὴν ἐκκλησιά.

"Ἐτσι λίγο μὲ τὴν πραμάτεια τῶν μαγαζιῶν, λίγο μὲ τὸ διάφορο τῶν ἄσπρων, λίγο μὲ τὰ κτήματα, πούμειναν στὰ χέρια τους, σὰν οἱ μπεφάδες (ύποθήκες) δὲν ξεπληρώνονταν στὴ λήξη τους, οἱ παζαριώτες μας δυνάμωναν καὶ παίρναγαν στὴν τάξη τῶν νοικοκυραίων.

Πάσχιζαν νὰ συμπεθερέψουν μὲ τὴν τάξη τῶν ἀρχόντων. Τοὺς παλιοὺς τιμαριούχους τῆς Κόνιτσας. Γίνονταν δημογέροντες - κοτζαμπάσηδες, ποὺ σήμαινε πὼς ἀπὸ φορολογούμενοι, γίνονταν φορολόγοι. Προχωροῦσαν, ἄλλοι πιὸ γρήγορα, ἄλλοι πιὸ ἀργά, ἀπὸ στασίδι σὲ στασίδι στὴν ἐκκλησιὰ τ' "Αη Νικόλα, πλησιάζοντας ὅλο καὶ πιὸ πολὺ τὸ δεσποτικό. Κι' ὅσο ὁ Δεσπότης τοὺς ἔνοιωθε κοντά του, τόσο καὶ τοὺς κοίταζε μαλακώτερα. Τοὺς ἔβαζε στὸν κατάλογο τῶν "Αγιων Ἐπιτρόπων. Τοὺς ἀπηύθυνε τὸ λόγο. Τοὺς λογάριαζε στὶς ἀποφάσεις του. Καὶ τοὺς ὑπολήπτονταν.

Νοικοκυραίοι τῆς Κόνιτσας, σεβαστοὶ κι' ἀνοιχτομάτηδες, ἀλλὰ σκιαγμένοι ἀπὸ τὸν Τούρκο. "Οταν ἡταν γιὰ χρήματα, συνεννοοῦνταν σὰν νάταν κάτι ἀπόκρυφο, ψιθυριστὰ καὶ μὲ νοήματα. Θεοφοδούμενοι στοὺς τύπους — ἀτέλειωτες οἱ σαρακοστὲς καὶ τὰ σαρανταλείτουργα —, ἀλλ' ύποκριτικοὶ στὸ βάθος. Σκληροὶ στὶς συναλλαγὲς καὶ ἀνάλγητοι στὸ νιτερέσο. "Εμειναν σ' ὅλη τους τὴ ζωὴ σφιχτοὶ καὶ σπάγγοι στὶς δαπάνες(ό τραχανάς...

καὶ τὸ λάδι μὲ τ' ἀδράχτι)... "Ομως παρ' ὅλα τῷτα, φιλοδοξοῦσαν οἱ καημένοι, νὰ ξεπεταχτῇ κανένα ἀπ' τὰ παιδιά τους, νὰ προκόψῃ στὰ γράμματα, νὰ τὸ στείλουν στὴν Ἰταλία νὰ σπουδάσῃ γιατρός. Τὴν μόνη ἐπιστήμη ποὺ λογάριαζαν τότε.

«Τὶ στοχάζεσθε νὰ σπουδάζουν οἱ περισσότεροι ἀπὸ κείνους τοὺς νέους, ὅπου οἱ ταλαίπωροι γονεῖς τῶν πέμπουσιν εἰς τὰς Ἀκαδημίας τῆς Ἰταλίας καὶ Γαλλίας καὶ ἔξοδεύωσι διὰ τὴν προκοπήν των; "Ισως τὴν πολιτικήν, τὰ οἰκονομικά, τὴν τακτικήν; Οὐχὶ ἀδελφοὶ μου. Αὔτοὶ ἡ τὴν Ἰατρικήν σπουδάζουν ἢ τὰ μυθολογικὰ ποιήματα ἀναγιγνώσκουσι, ἀπὸ τὰ ὅποια είναι περισσότεροι τόμοι εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ Ἰταλίαν, παρὰ κολοκύθια εἰς ὅλην τὴν Πελοπόννησον...».

Γιατρός, (ιατροφιλόσοφος στὴν ούσια), νὰ γίνης κείνα τὰ χρόνια, λίγο πρὶν μπῆ ὁ δέκατος ἔνατος αἰώνας, ἡταν μιὰ παραπάνωνίκη, μιὰ κατάκτηση τῆς ἀστικῆς τάξης, ποὺ σήκωνε κεφάλι τότε, καὶ προκαλοῦσε τὰ τζάκια, σὲ ἀναμέτρηση.

"Ἡταν ἡ ἐποχή, ποὺ πλάταιναν οἱ ὄριζοντες. Στὴν "Ηπειρο φύσαγε ἄλλος ἄνεμος. Οἱ ποζαριώτες, ὅσοι ἔρχονταν σ' ἐπαφὴ μὲ τὴν Εύρωπη, τόσο καὶ καταλάβαιναν πὼς ἡ παιδεία κι' ἡ μόρφωση, ἡταν γι' αὐτοὺς ἔνα ὅπλο ἐπικράτησης. Δυσπιστοῦσαν στὴν παληὰ κατάσταση, στὶς παληὲς ἰδέες. Ἡ χειραφέτησή τους, τοὺς ἔκανε νὰ νοιώθουν δυνατώτεροι ἀπὸ πρὶν. "Αρπαζαν τὰ μηνύματα τῶν καιρῶν. Μὲ τὴν βοήθεια τῶν ξενητεμένων μετάφερναν τὰ σχολειὰ ἀπ' τὸ νάρθηκα τῆς ἐκκλησιᾶς σὲ εἰδικὰ κτίρια. Παλιότερα (πρὶν τὸ 1700) στὴν Πάνω Κόνιτσα. Ἀργότερα, στὰ μέσα τοῦ 18ου αἰώνα, μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Ζαΐρα καὶ Τατζέτου καὶ στὴν Κάτω Κόνιτσα. "Επειτα...

«Οἱ πλούσιοι ἔμποροι, πατριωτικῷ κινούμενοι ζήλῳ ἀνοίγωσι προθύμως τοὺς θησαυρούς των...».

Κι' ἔρχονται ὁ Ἰωάννης Μάνθου Κονιτζιώτης, ὁ Πάνος Χατζηνίκος, ὁ Μιχαὴλ Δ. Κονιτζιώτης, ὁ Ζῆσος Καραπάνος νὰ βοηθήσουν τὴν προσπάθεια... "Ομως... στὰ δύσκολα χρόνια: «Ἡ Κόνιτσα... ἔχει καὶ ἐν μικρὸν Ἐλληνομουσεῖον, πλὴν ἀμελημένον»...

«Ο σκοπὸς τοῦ σχολειοῦ, τούτη τὴν ἐποχὴ ἀλλάζει. Παλιότερα, ἐνδιαφέρονταν νὰ βγῆ ἀ-

πὸ κεῖ ὁ παπᾶς κι ὁ ἀναγνώστης τῆς ἐκκλησιᾶς, καὶ περιορίζονταν στὴν ἀνάγνωση. Τώρα, τὸ σχολεῖο γίνεται τόπος ποὺ τὰ παιδιά ἄνοιγαν τὰ μάτια τους, γιατὶ τόθελαν οἱ καιροί...

Οἱ παλιοὶ ἀρχόντοι — οἱ Κεφαλάδες τῆς Κόνιτσας — ὅσο εἶχαν τὰ τσιφλίκια τους καὶ τὴ βολή τους, ἀπόφευγαν τὴ μόρφωση. Μόλις ἥξεραν νὰ γράφουν τὸνομά τους. 'Ακόμα κι' οἱ δεσποτάδες «δὲν ἥξευραν παρὰ ἐκκλησιαστικὰ κατὰ πρᾶξιν, κανένας δὲν εἶχε μάθησι». "Αφηναν οἱ ἀρχόντοι τὰ παιδιά τους μὲ τὰ κολυθογράμματα, τοῦ νάρθηκα τῆς ἐκκλησιᾶς. Μὲ τὸ ψαλτήρι, τὸ κτωῆχι, τὸ μηναῖο καὶ τὶς προφητεῖες... Βοηθοῦσαν νὰ ίστορηθῆ ἡ ἐκκλησιά, ἀλλὰ στὰ γράμματα δὲν ἔδιναν σημασία. Στενοκέφαλοι, προληπτικοί, κι' ὀπισθοδρομικοί, ως ἡσαν, μισοῦσαν κάθε νεωτερισμό. «"Ο πως τὰ βρήκα με ἔτσι νὰ τ' ἀφήσουμε». Εἶχαν συνηθίσει, ἀπὸ τὰ πρώτα χρόνια τῆς Τούρκικης σκλαβιᾶς, νὰ μὴ βλέπουν μακρύτερ' ἀπὸ τὴ μύτη τους. Πολλοὶ μάλιστα, κουτοπόνηροι, ποὺ δὲν ἔνοιωθαν γερά τὰ κότσια τους, ἔκαναν πὼς δὲν ἔβλεπαν, ἀλλοι θώριαν επίτηδες...

«Οὐ μόνον τὰ ἴδια τέκνα, ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν κατοίκων ἐκράτουν ἀπὸ φθόνον, εἰς παχυλὴν ἀμάθειαν, ἵνα μὴ ἐκπαιδευθέντες οἱ χωρικοὶ καταφρονίσωσι τοὺς ψωραρχούντες...».

Βέβαια στὰ 1765 καὶ στὰ 1777 πέρασε καὶ ξαναπέρασε ἀπ' τὴν Κόνιτσα κι ὁ "Αη Κοσμᾶς, ὁ Τσομπάν μπαμπᾶς τῶν Ἀλβανῶν — ποὺ ἄλλοι τὸν ἔλεγαν «πὼς ἡταν ὁ Προφήτης Ἡλίας κι' ἄλλοι ὁ Δίκαιος Ἐνώχ» — ἀσκητὴς θαυμαστός, κι' ἄγιος ἀνθρωπος. Κοντακιανός. Μελαχροινός, μὲ δασιὰ γένεια, ποὺ τάραξε τὰ νερά τους. Πότε μὲ τὶς προτροπές, πότε μὲ τὶς φοβέρες, ἀλλὰ «μὲ ζῆλον καρδίας» μὲ «κήρυγμα ζεστὸ κι' αὐθόρμητο βγαλμένο ἀπ' τὰ περίκαυστα βάθη τῆς ψυχῆς του» τοὺς φώναζε: «Σχολεῖο θὰ χτίσετε. Σχολεῖο! Δίχως σχολεῖο, οὔτε θρησκεία μπορεῖτε νάχετε... Δὲν βλέπετε ὅπου ἀγρίεψεν τὸ γένος μας ἀπὸ τὴν ἀμάθεια καὶ ἐγίναμε θηρία...». "Εμαθαν πὼς αὐτὸς ὁ φλογερὸς καλόγερος, δὲν δίστασε νὰ σκαρφαλώσῃ κάποτε στὴν ἐκκλησιά, σ' ἐνα χωριὸ τῆς Χειμάρας καὶ μὲ τ' ἀξίνι νὰ γκρεμίζῃ τρούλλους καὶ νάρθηκες, κραυγάζοντας πὼς ὅλα τούτα εἶναι ἄχρηστα

ὅταν λείπη τὸ σχολεῖο!...

Σὰν κάτι νὰ κατάλαβαν τότε οἱ ἀρχόντοι, ἀπ' τοὺς ἐπερχόμενους καιροὺς καὶ δὲν ἦταν μόνον τὰ λόγια τοῦ "Αη Κοσμᾶ ποὺ τοὺς ἔπεισαν... Κι' ἀποφάσισαν νὰ μὴ σταθοῦν ἐμπόδιο στὰ σχέδια τῶν παζαριωτῶν... Νὰ συμπορευτοῦν μαζί τους, ὅσο ἔπαιρνε.

Τὰ Γιάννενα ἦταν φάρος κείνα τὰ χρόνια. Ἀπὸ τὰ 1600 κι' ὅλας, Γιαννιώτες ἐμποροὶ βρίσκονταν σ' ἐπαφὴ μὲ τὴν Εὐρώπη. Ἐναν αἰῶνα πιὸ μπροστά, ἄλλοι Ἡπειρώτες ἔχουν ἐγκατασταθῆ στὴ Βενετία, στὴ Ρουμανία, καὶ στὴ Μόσχα μέ μεγὰλα ἐμπορικὰ σπίτια.

Συνταρακτικὴ ἄνθιση στὴν οἰκονομία, πούχε σὰν ἐπακόλουθο, τὴν πνευματικὴ νεοελληνική ἀναγέννηση.

'Ακμάζαν τὰ σχολεῖα στὰ Γιάννινα. Κι' ἡ παιδεία ἔπιανε τοὺς εὐρωπαϊκοὺς ρυθμούς. Ἀπ' τὸ δέκατο τρίτο αἰῶνα, στὴ Μονὴ Σπανοῦ, ποὺ κτήτορές της ἦσαν οἱ Καστρηνοὶ ἄρχοντες Φιλανθρωποί, δούλευε ἐνα μικρὸ σχολεῖο. Καὶ τοῦτο κρατάει τρεῖς αἰῶνες. Πρὶν κλείσῃ ἡ σχολὴ τῶν Φιλανθρωπινῶν, ἄλλο σχολεῖο δίνει τὰ φῶτα του στὴ Μονή, ποὺ κτήτορές του ἦσαν ἄλλοι Καστρινοὶ ἄρχοντες οἱ Στρατηγόπουλοι. Μέσα στὸ κάστρο τῶν Γιαννίνων πρὶν τὴν Τουρκοκρατία, ἀπ' τὴν ἐποχὴ ποὺ ὁ Κομνηνοδούκας Μιχαὴλ «τεκτηνάμενος» τὸ τῶν Ἰωαννίνων πολλίδιον καὶ ἀνεγέριας αὐτὸ «εἰς μόρφωσιν Κάστρου» γιὰ νὰ ἐγκαταστήσῃ ἐκεῖ εὐγενεῖς Βυζαντινοὺς ἄρχοντες, τοὺς περίφημους «Καστρηνοὺς Ἰωαννιώτας», δουλεύει ἡ Σχολὴ τῶν Δεσποτῶν μέχρι καὶ τὸν 17ο αἰῶνα. Ἐρχονται ἔπειτα οἱ εὔεργέτες γιὰ νὰ ιδρύσουν ἀνώτερα Σχολεῖα «Εὐρωπαϊκὰ Κολλέγια». Πρῶτα: ὁ Ἐπιφάνιος Ἡγούμενος — μεγαλέμπορος στὴ Βενετία, ἀφήνει κληροδότημα γιὰ νὰ στηθῇ στὰ Γιάννενα σχολεῖο ὅπου ὁ «διδάσκαλος», πρόσωπον ἐγγράμματον καὶ ἐμπειρον εἰς τὰς ἐπιστῆμας καὶ τὰ ἀέλληνικὰ δόγματα... νὰ εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ διδάσκῃ Γραμματικήν, Ἀνθρωπισμὸν (*humanita*) καὶ ἄλλας ἐπιστῆμας καὶ γράμματα ἑλληνικὰ εἰς τὰ παιδιὰ καὶ τὰ κορίτσια, τὰ δποῖα θὰ θελήσουν νὰ μάθουν...».

Πρῶτος δάσκαλος - Σχολάρχης στὰ 1686, τῆς Ἐπιφανείου Σχολῆς ὁ Μιχαὴλ Μήτρου (ἀργότερα σὰ μητροπολίτης Ἀθηνῶν Μελέτιος ὁ Γεωγράφος). Ἐπειτα, ὁ Παρθένιος Κα-

τζούλης, ὁ Μπαλάνος Βασιλόπουλος, ὁ Μεθόδιος Ἀνθρακίτης, ὁ Ἀλέξιος Σπανός, ὁ Παΐσιος Δήμαρος, ὁ Τρύφων Μετσοβίτης. Ἀμέσως μετὰ τὸν Ἐπιφάνιο Ἡγούμενο (στὰ 1676) ἔρχεται ὁ Μάνος Γκούμας ἐμπορος κι' αὐτὸς στὴ Βενετία, ἐκπληρώνοντας ἐπιθυμία τοῦ θείου του Λεοναρδῆ, νὰ ιδρύσῃ τὴ Γκούμειο Σχολή.

Πρῶτος δάσκαλος: 'Ο Βησσαρίων Μακρῆς. Κι' ἔπειτα μὲ τὴ σειρά ὁ Μαζαράκης, ὁ Γεώργιος Σαγδουρῆς, ὁ Ἀναστάσιος Παπαβασιλείου, ὁ Μεθόδιος Ἀνθρακίτης, ὁ Μπαλάνος Βασιλόπουλος, ὁ Κοσμᾶς Μπαλάνος, ὁ Κωνσταντίνος Μπαλάνος, ὁ Ἀναστάσιος Μπαλάνος. "Οταν ἀπ' τὸ 1725 καὶ δῶθε, ἡ Γκιούμειος Σχολή, γίνεται φέουδο τῶν Μπαλάνων, ὁ κόσμος τὴν ἀποκαλεῖ Μπαλάνειο Σχολή.

Στὰ 1740 ὁ Σίμων Μαρούτσης, μεγαλέμπορος στὴ Βενετία, στὴ μνήμη τοῦ ἀδελφοῦ του Λάμπρου, ιδρύει στὰ Γιάννενα Ἱεροσπουδαστήριο «μὲ κατάλληλο κατοικία διὰ τὸν διδάσκαλον καὶ μαθητάς, μὲ ὅλας τὰς σχετικὰς ύπηρεσίας». Πρῶτος Σχολάρχης: ὁ Εὐγένιος Βούλγαρης, ποὺ διδάσκει Φιλοσοφία τοῦ «Λωκίου, Λεϊβνιτίου καὶ Ούολφίου». Διδάσκει ἀκόμα "Ἐλληνες συγγραφεῖς, λατινικά, μαθηματικὰ καὶ φυσικά. "Άλλοι Σχολάρχαι: 'Αναστ. Μοσπινιώτης, Τρύφων Μετσοβίτης. Ἡ Σχολὴ μένει τέσσαρες περίπου δεκαετίες κλειστὴ «διότι δὲν εύρισκετο κατάλληλος διδάσκαλος», ώσπου ἐμφανίζεται σχολάρχης της ὁ Ἀθανάσιος Ψαλίδας.

"Ομως στὰ 1797, ὁ Ναπολέόντας μπαίνοντας στὴ Βενετία, κατάργησε μὲ μιὰ μονοκονδυλιὰ τὶς ἀδελφότητες ποὺ δροῦσαν τότε ἐκεῖ. 'Ανάμεσα σ' αὐτὲς καὶ τὴν Ἑλληνικὴ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου. Καὶ δήμευσε τὶς περιουσίες τους. Σταματάει λοιπὸν καὶ τὸ Μαρούτσειο κληροδότημα, ἀφοῦ προηγούμενα, λόγω πτωχεύσεως, εἶχε σταματήσει καὶ τὸ Ἐπιφάνειο.

Τότε ὁ Ζώης Καπλάνης, ἀπ' τὸ Νίζνι Νοβόγοροδ τῆς Ρωσίας, ἀνταποκρίνεται στὶς ἀπεγνωσμένες ἐκκλήσεις τῶν Γιαννιώτων καὶ τοῦ Ψαλίδα «μὴ παριδῶν ὅλως ἀποσθεσθῆναι τὴν τοιαύτην φωταγωγοῦσαν λυχνίαν» καὶ ιδρύεται στὰ Γιάννενα, ἡ Καπλάνειος Σχολή.

Πρῶτος Σχολάρχης της ὁ Ἀθανάσιος Ψαλίδας...

Στὰ σχολεῖα τοῦτα ἔστελναν οἱ Κονιτσιώτες τὰ παιδιά τους γιὰ «εὐρύτερη μόρφωση»

γιατί, όπωσδήποτε, τὰ σχολειὰ τῆς Κόνιτσας, ἔμεναν σχολειὰ κατώτερα. ("Ἐξω ἀπ' τὴν περίοδο λίγο μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Ἀλῆ, ποὺ δρέθηκε στὴν Κόνιτσα, φευγάτος ἀπ' τὸ φόβο, ὁ Κοσμᾶς ὁ Θεσπρωτός, κι' ἔκανε τὸ Σχολεῖο τῆς «Ἀνώτερης στάθμης»). Νοικοκυραῖοι κι' ἄρχοντες, ὅσοι ἀπ' αὐτοὺς μὲ τὴν ἐπανάσταση τοῦ «Σκυλοσόφου» εἶχαν χάσει τὰ τιμάρια τους καὶ τοὺς εἶχε μείνει τ' ἄρχοντιλίκι

«νὰ μὲ λένει βοϊδοδίνα,
κι' ἃς ψωφῶ ἀπὸ τὴν πεῖνα»

ἢ ὅσοι καταλάβαιναν τὰ σημάδια τῶν καιρῶν.

"Ομως καὶ δῶ, σὲ τοῦτα τὰ σχολειά, τὰ πράγματα δὲν πήγαιναν πάντοτε καλά.

Εἴμαστε στὸ σταυροδρόμι τῆς 'Ιστορίας. Τὸ παλιὸ μὲ τὸ καινούριο δρίσκονται σὲ ἀμάχη. Τὸ καινούριο προχωρεῖ. Τὸ παληὸ καλοκαθισμένο ἀδιαφορεῖ καὶ μουρμουρίζει. Τὸ καινούριο γίνεται όρμητικό. Τὸ παληὸ ἀντιστέκεται βίαια. Τὸ καινούριο κάποτε ξεδιπλώνει τὴ σημαία του. Τὸ παληὸ μανιάζει, ἵταραφέρεται μὲ φανατισμό, συκοφαντεῖ, φτάνει στὰ ἄκρα. 'Απορρίπτει τυφλά, κι' ἀσυζητητεὶ κάθε νεωτερισμό. Δὲν ὑπάρχει **MODUS VI-VENDI** ἀνάμεσά τους. Δυὸ κόσμοι τέλεια ἀντίθετοι. Μ' ἄλλες προθέσεις, μ' ἄλλες ἰδέες, μ' ἄλλους θεούς...

'Επικίνδυνο πρόσωπο παλιότερα ὁ Μεθόδιος 'Ανθρακίτης. Νεωτεριστής κι' ἄθεος. 'Η διδασκαλία του ζωντανή, μὲ συγχρονισμένη τότε μέθοδο, σὲ γλώσσα κατανοητὴ ἀπ' ὄλους, ἔθαζε καινὰ δαιμόνια. Φιλοσοφία, Μαθηματικά... ἡσαν μαθήματα ἄγνωστα μέχρι τότε. Κάθε τόσο οἱ Γιαννιώτες ἄρχοντες ὅταν τοὺς συνέφερνε, τοῦ ὑπενθύμιζαν τὴν καταδίκη του γιὰ ἀθεϊσμὸ ἀπ' τὸ Πατριαρχεῖο.

«... 'Επειδὴ τοιγαροῦν καὶ τοῖς καθ' ἡμᾶς ἥδη χρόνοις τοιοῦτον τι ἀποφώλιον τέρας καὶ ἀνεμώλιος ἄνθρωπος ἀνεφάνη κατὰ τὰς ἐπαρχίας τῆς ρηθείσης ἀρχιεπισκοπῆς... ὅστις καὶ παρ' ἀξίαν (ώς μὴ ὥφειλε) τῆς ιερωσύνης ἐδράξατο, Μεθόδιος, τούνομα, τὸν δὲ τρόπον κακομεθόδιος, μᾶλλον δὲ πρὸς μὲν ὀρθὴν παιδείαν καὶ εὔσεβειαν, ἀμέθοδος πάντῃ καὶ ἀφυῆς καὶ ἄτεχνος, πρὸς δὲ τὰ σφαλερὰ καὶ πονηρὰ καὶ δυσεβείας γέμοντα μεθοδικόν τινα εὐθήθης ἔαυτὸν φανταζόμενος» «κατηραμένος καὶ ἀσυγχώρητος καὶ μετὰ θά-

νατον ἄλυτος ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, καὶ πάσαις ταῖς πατρικαῖς καὶ συνοδικαῖς ἀραῖς καὶ τῷ αἰώνιῳ ἀναθέματι καὶ ἔνοχος τοῦ πυρὸς τῆς γεένης καὶ εἴη ἡ μερὶς αὐτοῦ μετὰ τοῦ προδότου 'Ιούδα...».

'Επικίνδυνο ἀργότερα πρόσωπο κι' ὁ Εὐγένειος Βούλγαρης. Νεωτεριστής κι' ἄθεος κι' αὐτός, γιατὶ ἐδίδασκε φιλοσοφία, φυσικὲς ἐπιστῆμες.

Τώρα ὅμως τὰ πράγματα εἰναι πιὸ δύσκολα «'Αθεος, βολταιριστής κι' ἄθλιος» εἰναι ὁ 'Αθανάσιος Ψαλίδας, ποὺ ἔχει πλάτες στὸν Ἀλῆ Πασᾶ, σὰ συμβουλάτοράς του. Αίτια: Δὲν συμφωνεῖ «ὁ ἀχρεῖος» μὲ τὴ Γραμματικὴ τοῦ Λασκάρεως, τὸ ψαλτῆρι, καὶ τὸ κτωῆχι. Θέλει πιὸ πρακτικὴ μόρφωση. «Ζωντανὴ μάθηση». Μὲ σατανικὲς συσκευὲς κι' ὄργανα φερμένα ἀπ' τὴν Εύρωπη «βεβηλώνει τὰ σχολεῖα», κάνει πειράματα φυσικῆς καὶ χημείας. Διδάσκει προοδευτικὴ φιλοσοφία, μαθηματικὰ καὶ ἄλγεβρα στὴν ἀπλοελληνική.

Μετέωρο πνευματικὸ ὁ Ψαλίδας

«εἶχεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ τὸ πῦρ τοῦ οὐρανοῦ. Φιλόσοφος, ἐνθουσιαστής, δὲν ἐδίδασκεν τὰ γράμματα πρὸς διάδοσιν μόνον γνώσεων ὥφελίμων, ἀλλὰ καὶ πρὸς δημιουργίαν πολιτῶν γενναιοφρόνων»,

κυριαρχεῖ, παρ' ὅλες τὶς ἀντιδράσεις στὰ Γιαννινενα. Γύρω ἀπ' αὐτὸν εἰναι συγκεντρωμένοι σὰν ἔνα εἶδος «'Ακαδημίας τῶν γραμμάτων» αὐτοὶ ποὺ θὰ ύποδέχονται τὸ Ρήγα ὅταν θάφτανε στὴν "Ηπειρο. 'Ο Σακελλαρίου, γιατρὸς ἀπὸ τὴν Κοζάνη, λόγιος, σύντροφος τοῦ Ρήγα καὶ στιχοπλόκος.

"Ἐξω - ἔξω τὰ κροντήρια,
ἔξω πλόσκες καὶ ποτήρια,
κούπες στάμνες, ὄλα κάτω
τί τοῦ κάκου τὰ φυλάττω.

Εἰς τὸν 'Ελικῶνα τρέξε
μὲ τὶς μοῦσες χαίρου - παῖξε
καῦσε τὴ Βαρελοθήκη,
σύστησε Βιβλιοθήκη...

'Ο Κυρίτσης Καραγιάννης, γιατρὸς κι' αὐτός, ἀκραῖος ὄρθολογιστής ποὺ δὲν διστάζει νὰ ζητήσῃ ἀπ' τὸν Ἀλῆ Πασᾶ τὴν παρέμβασή του γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ Ρήγα. 'Ο Βηλαράς, γιατρός, γνωστό, ξεκάθαρο μυαλό, λόγιος, συγγραφέας τῆς «Ρομένης γλόσας» καὶ ποιητὴς.

‘Ω πρόληψες τοῦ κόσμου,
τύραννοι τῆς ψυχῆς,
ό κόσμος σᾶς λατρεύει
γιὰ νάναι δυστυχής’...

‘Ο Κωλέττης, θερμὸς στὰ νιάτα του ἐπαναστάτης καὶ θετικιστὴς (ποιὸς ὅμως εἰναι σὲ θέση νὰ προβλέψῃ τὴν ἔξελιξη τοῦ κάθε ἀνθρώπου);. ‘Ο Ταλιαπέρας, φωτισμένος Ζακυνθινὸς λόγιος, βοναπαρτιστὴς ποὺ κατάφυγε στὰ Γιάννενα κυνηγημένος. Φίλος τοῦ Σολωμοῦ. Κοντὰ στ’ ἄλλα ἔφιαχνε κι’ ὥραίες τηγανίτες γιὰ τὶς συγκεντρώσεις τῶν λογίων. «‘Ω τηγανίτες, ὡ νοστιμάδα. ‘Ω νοικοκύρης! ‘Ω συνοδειά! ‘Ω εὐχαρίστηση! ‘Ω τί γλυκάδα, ‘Ω χαροκόπα καλὴ βραδιά... Νὰ ζήσης φίλε, κυρ Ταλιαπέρα...».

‘Ο Κεφαλλωνίτης γιατρὸς καὶ λόγιος Μεταξᾶς. ‘Ο Ζαγορίσιος γιατρὸς Τσαπραλῆς. ‘Ο Καραπάνος, τὸ μορφωμένο ἀρχοντόπουλο τῆς Κόνιτσας. Γυιὸς τοῦ εὔεργέτη Ζήσου Καραπάνου, ποὺ κόσμησε «χρυσῷ τε ἀδρῷ δαιδάλῳ τε μαρμάρῳ, κειμηλίοις τε καὶ γραφαῖς» τὸν ‘Ιερὸν Ναὸν Ἀγίου Ιωάννου στὸ Βουκουρέστι.

‘Ωραία, γιομάτη ἔνταση, ἀνάταση κι’ ἐνδιαφέρον, ποὺ ἦταν τότε ἡ ζωὴ στὰ Γιάννενα!

‘Ο Καπλάνης πείθεται ἀπὸ τὰ γράμματα τοῦ Ψαλίδα κι’ ἀποφασίζει τὴν ἴδρυση τῆς Καπλανείου Σχολῆς, μ’ ἀρχιδιδάσκαλο τὸν ἕδιο. Μαίνονται οἱ συντηρητικοί. Συκοφαντοῦν. Χρησιμοποιοῦν ἀνομολόγητα μέσα. Παραφέρονται. Παρασύρουν μαζί τους καὶ τὸ ‘Ιερατεῖον.

Ψίθυροι ἀκούγονται ἀπὸ παντοῦ «μάταιος τοίνην ὁ πόνος καὶ ἡ σπουδὴ του»... Θεωρεῖται λιμπερτίνος, καρμπονάρος, φαρμασόνος, γιακωβίνος, στασιώτης, φιλοτάραχος... «Ἐρχεται τὸ Πατριαρικὸ συγίλλιο κι’ ἀπειλεῖ ἀφορισμό... Μπαίνουν ψύλλοι στ’ αὐτιὰ καὶ τῶν πιὸ δύσπιστων.

“Ετσι χωρίζουν τὰ πρόβατα ἀπ’ τὰ ἐρίφια. Οἱ συντηρητικοὶ ἀρχόντοι παίρνουν τὸ δρόμο τους. ‘Απομακρύνουν τὰ παιδιά τους ἀπ’ τὴν Καπλάνειο τὰ στέλνουν στὴ Μπαλάνειο. Μὲ τὴν εὐλογία τῆς ἐκκλησίας. ‘Εκεῖ ἐξακολουθεῖ ἡ Σχολαστικὴ Γραμματική. Καὶ τὰ ‘Ἐκκλησιαστικά. “Ἐχουν ἀποβληθῆ οἱ Εύρωπαικὲς γλῶσσες «ποὺ κάμνουσι ν’ ἀθεῖσουν ὑσοὶ τὰς μανθάνουν». “Ἐχει ἀποβληθῆ κάθε βιβλίο πουναι γραμμένο στὴν ἀπλῆ διάλεκτο. ‘Ο Κοσμᾶς Μπαλάνος (στὰ νιάτα του φαίνεται πὼς ἦταν, παρ’ ὅλη τὴν «βαρειὰ» στὴν

πλάτη του κληρονομιὰ τῶν Μπαλαναίων, ὑποψήφιος γι’ ἀφορισμό), γίνεται ἀσπίδα τοῦ συντηρητισμοῦ. Τάχα ἀπὸ πνευματικὴ ἀρτηριοσκλήρυνση; Τάχα ἀπὸ ἔλλειψη βαθύτερης πίστης; Τάχα ἀπὸ συμβιβασμὸ μὲ τὸ δοβλέτι; “Η τάχα ἀπ’ τὸ γεγονὸς ὅτι ἀπέναντι του εἶχε τὸν Ψαλίδα; Δὲν ξέρω. Στὴ ζωὴ μου πολλὲς φορές εἶδα ἀνθρώπους νὰ πάνε μὲ τὸ ἔνα ἡ μὲ τὰλλο στρατόπεδο, ἀπὸ ἐντελῶς τυχαῖα γεγονότα. ‘Απὸ προσωπικὰ πείσματα. ‘Απὸ ἀτυχίες. ‘Απὸ στιγμιαῖς ἀντιδράσεις. Καὶ σφράγισαν τὸ μέλλον τους μ’ αὐτό. “Αλλοτε γιὰ καλό, καὶ ἄλλοτε ποιὸς ξέρει; γιὰ κακό.

Οἱ παζαριώτες μας ὅμως δὲν πτοοῦνται. ‘Επιμένουν. Δέχονται τοὺς νεωτερισμοὺς σὰν κατάχτησή τους. Θαυμάζουν τὸν Ψαλίδα. Βλέπουν μακρύτερα ἀπ’ τὴν ἐποχή τους. ‘Η Καπλάνειος, εἶναι τὸ σκαλοπάτι γιὰ τὶς σπουδές τους στὴν Εύρωπη...

«‘Η πρόληψη, αὐτὸς ὁ θανάσιμος ὄχτρὸς κάθε καλοῦ τῆς ἀνθρωπότητος, ὃποῦ δὲν ἀφήκε ως τώρα καὶ δὲν θέλ’ ἀφήκει θαρρῶ, γιὰ πολὺ ἀκόμα καὶ τοὺς πλιὸν τροκμένους νὰ ξανοίξουν τὸ χρέος τους προτιμώντας τὸ κοινὸ συμφέρο ἀπὸ τὸ δικό τους...».

‘Αλήθεια μέσα σ’ αὐτὴ τὴ σύγχιση, τί θὰ μποροῦσε νάχει γίνει ὁ Ψαλίδας ἢν δὲν εἶχε τὴ θερμὴ ὑποστήριξη τοῦ Αλῆ Πασᾶ; Τί γίνονται τόσοι Ψαλίδες σ’ ὅλα τὰ πλάτη τῆς γῆς ὅταν τοὺς κατακλύζει ἡ πρόληψη, ὁ φανατισμός, τὸ μίσος κι’ ὁ μῦθος «τοῦ τέρατος νεωτεριστοῦ» ποὺ ἐμποδίζει νὰ δουλέψῃ τὸ καθαρὸ μυαλὸ κι’ ἡ διαλεκτικὴ τῆς ιστορίας ἀπρόσκοπτα, ἀπροσχημάτιστα;... Βαρειὰ κι’ ἐφιαλτικὴ πούναι ἡ νύχτα τῆς ιστορίας, σὰν ρίχνονται στὴν πυρὰ οἱ νέες ίδεες. Σὰν φράζονται οἱ λεωφόροι τῆς ἀνανέωσης.

Ποιὸς τολεγε τότε πὼς μὲ τὸν καιρὸ ὁ Ψαλίδας θὰ θεωροῦνται δάσκαλος τοῦ γένους κι’ ἡ ἐποχή του ἐποχὴ τῆς νεοελληνικῆς ἀναγέννησης;

‘Απ’ αὐτὸ τὸ ἀσήμαντο, ἃς ποῦμε, Παζάρι τῆς Κόνιτσας, κι’ ἀπ’ ὅλα τὰ παζάρια τῶν μικροπόλεων καὶ κεφαλοχωριῶν τῆς Ελλάδας, κείνη τὴν ἐποχή, σιγὰ κι’ ἀδιάκριτα, συντελέστηκε μιὰ καίρια ἀλλαγή, μιὰ τομὴ θεμελιακὴ στὶς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων.

Δὲν τὴν εἶχαν συνειδητοποιήσει οὔτε οἱ πα-

‘Η γυναῖκα μὲ τὸ τσεμπέρι

Τοῦ κ. ΣΩΤ. ΑΝΑΓΝΩΣΟΤΠΟΥΛΟΥ

Α'

Τὸ Ἀρχιμανδρεῖο στὰ Γιάννινα εἶναι ἡ μεγαλύτερη καὶ καλύτερη ἐκκλησία τῆς πόλεως.

Σ' αὐτὴν ἐκκλησιάζεται σχεδὸν τὸ 90% τῶν ἐν Ἰωαννίνοις Κονιτσιωτῶν.

Εἰσερχόμενος τὴν Κυριακὴν στὴν ἐκκλησία, εἰς τὸ ἀριστερὸν καὶ ἄνωθεν εἰς τὸν πρῶτον ὅροφον τοῦ γυναικονίτη ἀντικρύζει κανεὶς ἔνα σεβαστὸ ἀριθμὸ γυναικῶν νὰ φοροῦν στὸ κεφάλι τὰ γνωστά μας μανδήλια τῆς πείνας ἢ μαῦρα μεταξωτὰ ἐφ' ὅσον εἶναι χῆρες. Τὸ πλεῖστον τῶν γυναικῶν αὐτῶν προέρχεται ἀπὸ τὰ χωρία τοῦ βορείου τμήματος τῆς Ἐπαρχίας Κονίτης, εἶναι δὲ κατὰ πλειοψηφίαν Πυρσογιαννίτισσες καὶ Βουρμπιανίτισσες. Βλέποντας τὶς γυναῖκες αὐτὲς αἰσθάνεται κανεὶς ἔνα ΔΕΟΣ, διότι στὴν οὔσια βλέπει τὴν ΖΩΣΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΚΟΣΜΟΥ ΠΟΥ ΑΠΕΘΑΝΕ, ἀφοῦ ἐν τῷ μεταξὺ ἔχρησίμευσε ὡς φυτώριο διὰ τὴν δημιουργίαν τῆς σημερινῆς προόδου μας. Μέσα εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν συμπεριλαμβάνεται, ἐκτὸς τῶν προσφιλῶν μας Γονέων, ὀλόκληρο τὸ οἰκογενειακό μας δένδρο,

ζαριώτες οἱ ἕδιοι ποὺ προχωροῦσαν ἀνύποπτοι στοὺς νέους καιρούς, μέσ' τὴ φουρτουνιασμένη θάλασσα τῶν ἀνταλλακτικῶν σχέσεων — ίδρωκοπώντας στὸ γκαλντερίμι τῆς ἀγορᾶς μ' ἀπώτερη ἐπιδίωξη νὰ «ἰ δοῦν ἄσπρη μέρα» σὰν εἶχαν ἀφήσει τὴ σπιτικὴ παραγωγή, οὐτε οἱ ἄλλοι οἱ καλοκαθισμένοι ἀρχόντοι ποὺ σόδευαν ἀπ' τὰ τσιφλίκια τους. Βυζαντινή - σλαύικη - φράγκικη - ἀρβανίτικη κληρονομιὰ ποὺ δὲν τὴν ἔθιξαν οὐτε οἱ Τούρκοι.

«Οἱ ἄρχοντες δοῖοι ἔχουν τιμάρια πάλιν νὰ ἔχωσι τὰ γονικά τους, τὰ ὑποστατικά τους καὶ τὰ πράγματά τους, ὅλα νὰ τὰ ἔχουν χωρὶς τινὸς λόγου καὶ ἄλλα ὅ,τι ζητήσετε νὰ σᾶς τὰ δώσουν...».

Ἡ τομὴ ὅμως αὐτὴ δὲν ἔφτασε στὶς ἀκραίες συνέπειές της.

τὰ παιδικά μας χρόνια, οἱ καλές μας ἀναμνήσεις τῆς ξεγνιασιᾶς, ἀφ' ἐνός, κι' ἀφ' ἔτερου μιᾶς ἐποχῆς καὶ ἐνὸς κόσμου ἀγνοῦ καὶ ἄδολου, ποὺ διατηροῦσε καὶ συνέχιζε τὴν οἰκογενειακὴ παράδοσι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΟΤΕ ΚΑΙ ΣΕΒΑΣΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΡΟΥΧΟΝΤΩΝ.

Παρ' ὅλη τὴν οἰκονομικὴ δυσχέρεια ποὺ ὑπῆρχε τὴν παλαιὰ ἐκείνη ἐποχὴ τῶν Γονέων καὶ πρὸ παντὸς τῶν Παππούδων μας, ποὺ τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τοῦ ΠΙΠΕΡΑΚΟΥ ἦτο ἀφαντάστως χαμηλό, μὲ τὴν ἀλληλεγγύη ποὺ τότε ἦτο ἀνεπτυγμένη σὲ πολὺ μεγάλο βαθμό, κατώρθωναν ν' ἀντεπεξέλθουν στὰ μεγάλα τους ἔξιδα. Νὰ ὑπανδρεύουν κοπέλλες καὶ ἀδελφές, νὰ ἐπισκευάζουν τὰ ἑτοιμόρροπα σπίτια καὶ νὰ κτίζουν, ἀκόμη ἐν ἀνάγκῃ καινούργια διὰ προσωπικῆς κυρίως ἐργασίας συγγενῶν καὶ φίλων. Τὰ πιὸ παλαιὰ χρόνια ἦτο πρόβλημα γιὰ πολλὲς οἰκογένειες καὶ ἔνα παράθυρο ἀκόμη ν' ἀντικαταστήσουν. Ἡσαν τόσο ἀκριβὲς κι' ἐκείνες οἱ σιδεριές.

Καθὼς λέγουν οἱ πλέον ἡλικιωμένοι μας, παλαιότερα ἡ Πυρσόγιανη καὶ ἡ Βούρμπιανη ἥκμαζαν. Εἶχαν φθάσει νὰ ἔχουν πληθυσμὸ γύρω στὶς 3.000 κατοίκους καὶ ὅτι ἡ Βούρμπιανη εἶχε κατ' ἄλλους μὲν 9, κατ' ἄλλους δὲ 11 παπάδες (ἐνορίες) καὶ ἔξ (6) ιατρούς. Πάντως διὰ τὸν ἀριθμὸ τῶν ιατρῶν ἔχω προσωπικὴ ἀντίληψι διότι τοὺς ἐπρόλαβα ὡς κληρωτὸς τῆς Διμοιρίας Βουρμπιάνης, τὸ ἔτος 1935. Ἐν συνεχείᾳ ἥκμασε πολὺ ἡ Καστάνιανη, Πυρσόγιανη, Ἀσημοχώρι κλπ. ἀπὸ τὴν Ἀμερική, ἡ Πουρνιὰ καὶ τὰ χωρία τῆς Μόλιστας κλπ. ἀπὸ τὴ Ρουμανία, μεταπολεμικῶς δὲ ὁ Πύργος καὶ ἡ Πυρσόγιανη ἀπὸ τὸ Κογκό.

‘Ο Β’ Παγκόσμιος Πόλεμος διασάλευσε πολλὰ βάθρα τοῦ πολιτισμοῦ μας. Ἐν πρώτοις, ξύπνησε τὶς γυναῖκες μὲ τὴν κάθιδό τους, κατὰ τὴν περίοδο τῶν ἀνατα-

Ἐνδυμήματα τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης

Τοῦ Ἱερέως ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΤΣΙΟΥ

16

1835

‘Ομοίως εὶς τὸ τέλος ἐπὶ ἀγράφου ἔξωφύλλου

«Τὸ παρόν..... ὄντα(;) πīγα στὸ μαναστήρι τὸν Παῦσιο(;) πīγα τὸν θερετή* καὶ ἔφιγα τὴν πασκαλ(;)ὰ μεγάλει καὶ ἔκαμα μὲ τὸν κὺρ διονήσιω(συμφωνία) ἀπὸ τριάντα γρόσια τὸν μοίνα καὶ δέκα μίνες θὰ πάρῃ 300 γρόσια. καὶ μὲ τὸν δάσκαλο ἔκαμα παζάρι 50 γρόσια διὰ νὰ μὲ τελειόση καὶ γραφὴ καὶ τὴν ἀριθμητικὴ τοῦτα ἔχη τὰ πενήντα γρόσια 50:

1835 θερετίου 20 κόνιτζα βασίλειος κοσμᾶς».

ραχῶν, στὰ ἀστικὰ κέντρα, διότι εἶδαν ὅτι στὶς πόλεις τὸ κύριο βάρος τὸ φέρει ὁ ἄνδρας καὶ ἡ γυναίκα εἶναι μόνο γιὰ τὸ σπίτι, ἐνῶ στὸ χωριὸ ἐργάζεται περισσότερο αὐτή, παραλλήλως δὲ ἐπωμίζεται τὸ πλείστον, ἂν ὅχι ὀλόκληρο τὸ οἰκογενειακὸ βάρος. Εἶδε ἐπίσης ὅτι ὅλα τὰ σύγχρονα μέσα τοῦ πολιτισμοῦ κουζίνες, ψυγεῖα κλπ., εἶναι ὑπὲρ τῆς γυναικὸς καὶ αὐτὰ ὑπάρχουν στὶς πόλεις. “Ετσι ἔσπασε τὸ Κάστρο καὶ ἐπῆλθε ἡ διαρροὴ καὶ ἡ κατάρρευσις τῶν ὄρεινῶν χωριῶν, συνεπικουροῦντος καὶ τοῦ Ι.Κ.Α., ποὺ δὲν ὑφίσταται εὶς τὸ ὑπαίθρον γιὰ τοὺς ἄνδρες.

Ἐκτὸς ὅμως τῆς οὐσιαστικῆς αὐτῆς καταρρεύσεως ὁ πόλεμος ἐκτύπησε ΤΗΝ ΑΛΛΟΤΕ ΜΕΓΑΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ εἰς τὰ πλέον λεπτά της σημεῖα, εἰς τὰ θεμέλιά της. Ἐξηφάνισε τὴν ἱερὰν λέξιν ΦΙΛΙΑ ὡς καὶ τὸν θεσμὸ τοῦ ΒΛΑΜΗ, κατέστρεψε τὰ βάθρα τῆς ἀλληλεγγύης καὶ διεσάλευσε σοβαρῶς τὰ θεμέλια τοῦ σεβασμοῦ.

ΠΩΣ ΉΤΟ ΕΠΟΜΕΝΩΣ ΔΥΝΑΤΟΝ ΝΑ ΖΗΣΗ Η ΜΕΓΑΛΗ ΑΥΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ;

Ίδοὺ τὸ ἐρώτημά μας, ἀλλὰ καὶ τὸ προσκλητήριο τοῦ καθήκοντός μας, ἐφ' ὅσον εύρισκόμεθα ἔξωθεν καὶ κατὰ συνέ-

17

1836

‘Ομοίως ἐν τῷ αὐτῷ Πηδαλίῳ.
«θήμησι πότε ἐκίνησε τὸ καρβάνι διὰ Βουκουρέστι.

‘Απριλίου 11: 1836».

18

1838

Ἐν τῷ κελλίῳ τοῦ μακαρίᾳ τῇ μνήμῃ Ἱερομονάχου Χρυσάνθου τοῦ Λαϊνᾶ (οἰκία Χριστοδούλου Παπαδημούλη πρώην Γιαννάκη Φλώρου) ἐπὶ μεγάλης φορητῆς εἰκόνος ἄγ. Νεομάρτυρος Γεωργίου τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων μικροῖς γράμμασιν.

«Ο Νεομάρτυρς Γεώργιος ἦν ἐκ τίνος χω-

πειαν ὑπεράνω τῆς οὕτω ΒΟΜΒΑΡΔΙΣΘΕΙΣ ΤΕΩΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΜΑΣ.

Ἐδῶ ἔγκειται τὸ μεγάλο μας προσκλητήριο ἐφ' ὅσον ἀγαποῦμε καὶ ἵπονούμε πραγματικὰ τοὺς διαδόχους τῆς κοινωνίας αὐτῆς, ἀπὸ τὴν ὅποια καὶ προερχόμεθα. ΝΑ ΔΩΣΩΜΕ ΤΟ «ΠΑΡΩΝ». Νὰ δοηθήσωμε εὶς τὴν ἀνοικοδόμησί της, ὅπως ἀκριβῶς ἐμερίμησε τὸ Κράτος διὰ τὴν ἀνοικοδόμησι τῶν σπιτιῶν τους.

Τὸ χρέος μας αὐτὸ, νομίζω, ὅτι ἐξακολουθεῖ νὰ ύφισταται ἀσχέτως χρόνου.

Τὸ χωριὸ περίμενε καὶ περιμένει πάντα μὲ ἀνοικτὸ τὸ μάτι νὰ ἴδῃ καὶ νὰ ἀκούσῃ, νὰ συμβουλευθῇ ἀπὸ τὴν πόλι, πρὸ παντὸς δὲ ἀπὸ τοὺς συγχωριανούς του, ἀπὸ τοὺς ὅποιους περιμένει ὄπωσδήποτε μιὰ καλὴ κουβέντα, μιὰ συμβουλή, τὴν συμπαράστασί μας.

Ἐχω τὴ γνώμη ὅτι τὸ ἡθικὸ αὐτὸ προσκλητήριο σήμερα δὲν εἶναι μόνο ἱερό, ἀλλὰ καὶ ὑποχρεωτικό. Δὲν δύναμαι ἀκριβῶς νὰ ἐρμηνεύσω πῶς γίνεται ὑποχρεωτικό, ἀλλά, νομίζω, ὅτι στηρίζεται στοὺς ἀγραφούς νόμους καὶ στὶς ψυχὲς τῶν νεκρῶν μας, τὴν παράδοσι τῶν ὅποιων εἴτε καλῶς εἴτε κακῶς αὐτοὶ κυρίως συνεχίζουν (οἱ σημερινοὶ κάτοικοι).

(Συνεχίζεται)

Η Ρουμανική προπαγάνδα κατὰ τὴν περίοδον τῆς Τουρκοκρατίας εἰς Ἡπειρον

Τοῦ κ. ΣΤ. ΓΚΑΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Καὶ οἱ μὲν μεταξὺ Αἴμου καὶ Ἰστρου Βλάχοι, ὃν ἡ Χώρα συνήθως καλεῖται Λευκὴ Βλαχία — κατ' ἀντίθεσιν τῆς ἐπέκεινα τοῦ Ἰστρου Μαύρης Βλαχίας, συνεταύτισαν τὴν τύχην αὐτῶν μετὰ τῶν αὐτόθι Βουλγαροσλαύων καὶ κατίσχυσαν μάλιστα τούτων ἐπί τινα χρόνον, δόντες τὸ ἴδιον ὄνομα εἰς τὸ τρίτον Βουλγαρικὸν Κράτος. Οἱ δὲ περὶ Θεσσαλίαν, Δυτικὴν Μακεδονίαν καὶ Ἡπειρον συνεταύτισθησαν προιόντος τοῦ χρόνου, μετὰ τῶν Ἑλληνικῶν φυλῶν, διότι ἂν σώζουσιν ἔχνη τινὰ τοῦ γλωσσικοῦ αὐτῶν ἴδιωματος, μεταχειρίζονται ὅμως πολὺ τὴν ἐλληνικὴν καὶ οἱ ἐπιφανέστεροι αὐτῶν ἄνδρες ἀνέδειξαν φρόνημα ἀληθείᾳ Ἐλληνικώτατον.

Ταῦτα γράφει ὁ ἀείμνηστος Κων(νος)παπαρηγόπουλος, ως πρὸς τὴν ἀρχικὴν προέλευσιν τῶν ξενοφώνων τούτων ἀδελφῶν μας, ἔχων καὶ οὗτος κυρίως ὑπ’ ὅψει του, ὅσα ἔγραψαν περὶ αὐτοῦ οἱ προμνημονευθέντες Βυζαντινοὶ ἱστορικοὶ καὶ Χρονογράφοι.

Μὲ τὴν ἄποψιν αὐτὴν συμφωνεῖ καὶ ὁ ἡμέτερος χρονογράφος τῆς παρελθούσης ἑκατον-

ρίου Τζούρφλι ὑποκείμενον τῆς ἐπαρχίας τοῦ ἀγίου Γρεβενῶν, πτωχῶν γονέων υἱὸς καὶ μετερχόμενος τὸν ἵπποκόμον. κατὰ δὲ τοὺς χιλίους 183 ὁκτωβρίου 26 ἐνυμφεύθη γυναῖκα Ἐλένην ὀνόματι· εἰς δὲ τοὺς 183 ἐγέννησεν υἱὸν Ἰωάννην. ἐκ τούτου συκοφαντεῖται παρά τινων ἀγαρηνῶν ὅτι ποτὲ καιρὸν ἔξωμοσεν τὴν πάτριον αὐτοῦ θρησκείαν, καὶ διὸ παραστένεται ἐκ πρώτου, καὶ δευτέρου κηρύττων τὸν Χριστὸν Θεὸν ἀληθινὸν καὶ δι’ αὐτὸν καταδικάζεται εἰς θάνατον διαγχόνην. ἐτελειόθη εἰς ἥλικίαν τριάκοντα ἔτῶν ἡμέρα δευτέρα ὅρα πέμπτην τῆς ἡμέρας. 1838 Ἰανουαρίου 17. ἡγεμονεύοντος τοῦ μουσταφᾶ πασιᾶ καὶ ἀρχιερατεύοντος Κυρίου Ἰωάννου Νάγιου. δι’ ἔξοδων ἐλαχίστου Ἱερομονάχου Χρυσάνθου λαενᾶ ἐκ Κωμοπόλεως Κονίτζης.

1838 Ἰανουαρίου 30».

(Συνεχίζεται)

ταετηρίδος, ἀείμνηστος Π. Ἀραβαντινός. Οὗτος ἔγραψε — πλὴν τῶν ἄλλων ἀφορώντων τὴν ἱστορίαν τῆς Ἡπείρου μας — καὶ εἰδικὴν πραγματείαν «Περὶ Κουτσούβλαχων ὅλα χων». Αὕτη, λόγω τοῦ ἐπελθόντος αἰφνιδίου θανάτου του, ἔμεινεν ἀνέκδοτος, ἔξεδωσαν δὲ ταύτην ἀργότερον — κατὰ τὸ 1905 — οἱ υἱοί του. Τὰ κυριώτερα σημεῖα αὐτῆς, τὰ ἀφορῶντα τὴν καταγωγὴν τῶν Κουτσοβλάχων, ἔχουσιν ὡς ἀκολούθως:

—Οἱ πραγματευθέντες περὶ τῶν ἐν Μακεδονίᾳ, Θεσσαλίᾳ καὶ Ἡπείρῳ ἀποικησάντων καὶ ἔγκατεστημένων Κουτσοβλάχων ἐθνολόγοι διαφωνοῦσι περὶ τῆς καταγωγῆς αὐτῶν. Καὶ οἱ μὲν φρονοῦσιν, ὅτι ἀπὸ τῆς Ρωμαϊκῆς κατακτήσεως τῶν χωρῶν τούτων (166—167 μ.Χ.), ἀπεστάλησαν οὗτοι ἐκ τῆς Χώρας τοῦ Λατίου, ψηφίσματι τῆς Συγκλήτου, τὰ μὲν πρὸς ὑποστήριξιν τῶν Δημοσίων προσόδων, διὰ τῆς συστηματικῆς κτηνοτροφίας, εἰς ἣν προωρίζοντο νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς τὰς πλουσίας ὁρεινὰς νομάς, ὃν αἱ ρηθεῖσαι χῶραι ηύμοιρουν, ἔτεροι δὲ τὴν δοξασίαν ταύτην ἀποκρούοντες, παραδέχονται ὅτι ἡ Βλαχικὴ αὕτη φυλὴ ἔγκατέστη εἰς τὰς μνησθείσας Ἑλληνικὰς χώρας κατὰ διαφόρους χρονικὰς περιόδους, ἀποσπασθείσα τὸ πρῶτον περὶ τὸν δον μ.Χ. αἰῶνα ἐκ τῶν Δακορωμάνων τῶν ἐν τῇ ὁχθείᾳ (ΡΙΠΕΝΣΙΑ) Δακία, τῇ πάλαι κτάω Μυσίᾳ, καὶ νῦν Βουλγαρίᾳ, ὅπότε ἡ Μεσόγειος Δακία, ἦτοι αἱ Μολδοβλάχια καὶ Τρανσυλβανία, δαμνασθεῖσαι, κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν αὐτόσε ἐπιδραμόντων Ἀβάρων.

Τὴν πρώτην ἐκδοχήν, τοῦ ὅτι οὗτοι ἡλθον ἐκ Λατίου ἀμφισβητεῖ ὁ Ἀραβαντινός, διότι, κατ’ αὐτόν, ἂν συνέβαινε τοιοῦτον τι, θὰ ἐποίει μνείαν εἰς τὴν ἱστορίαν του ὁ κατὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τῶν Ρωμαίων, σύγχρονος Ἐλλην ἱστορικὸς Πολύδιος ὁ Μεγαλοπολίτης, ως καὶ ὁ σύγχρονος τῶν γεγονότων ἐκείνων Λατίνος ἱστορικὸς Τίτος Λίνιος, ὅστις ἰστόρησε τὰ κατὰ τὴν Ἰλλυρίον λαβόντα χώραν γεγονότα ἐν πάσῃ δυνατῇ ἀκριβείᾳ. Δὲν ἦτο δυνατόν — λέγει — νὰ στείλῃ ἡ Ρωμαϊκὴ Σύγκλητος ἀποίκους διό-

'Αφιέρωση

Τοῦ κ. Β. Ε. ΝΙΚΟΠΟΥΛΟΥ

'Επώδυνες τῆς φαντασίας γέννες
ἀπ' τὸ ζευγάρωμά της μὲ τὴ σκέψη
τὰ ποιήματά μου φέρανε στὴ φέξη ὅ
μικρὲς στροφούλες καλοδουλεμένες.

Τάχω σὲ μιὰ ὑπαρξὶ ὅλα κάνει τάμα
π' ἄλλη καμμιὰ τὴ θέση της νὰ πάρῃ
δὲν τὸ βολεῖ. 'Ιερὴ ἔχει τὴ χάρη
στὸ κόσμο, μιὰ γυναίκα, μόνο ἡ Μάννα!

Σ' αὐτὴν ἀνήκουν ὅλα τὰ ώραῖα
ἔργα, ὅσα ὁ ἄνθρωπος θὰ κάνῃ,
ἀπ' τὰ καλὰ τὰ χρόνια τὰ ἀρχαῖα!
Σ' αὐτὴ τῆς κάθε δόξας τὸ στεφάνι
καὶ κάθε τῆς ζωῆς μεγάλη ἀξία
μαζὶ μὲ τοῦ ποιητῆ τὴ φαντασία!

τι εἶχε δώσει δημοκρατικὸν πολίτευμα εἰς τὰς
κατακτηθείσας χώρας, οἷος ύπηρξεν ὁ Ἡπει-
ρώτης Χάροψ ὁ νεώτερος, ὁ δυναστεύσας ἀπὸ
τοῦ 167 ἕως τοῦ 146 π.Χ. 'Εὰν δὲ ὑποτεθῆ
πάλιν — λέγει — ὅτι τοιοῦτος τις ἀποικι-
σμὸς ἐγένετο μετὰ τὴν μοναρχίαν τοῦ Αὐ-
γούστου, οἱ σύγχρονοι, ὡς καὶ οἱ μεταγενέ-
στεροι συγγραφεῖς, ὡς ὁ Πλούταρχος (130
μ.Χ.) ὁ Κλαύδιος Αἰλιανὸς (135), ὁ Ἰου-
στῖνος (141), ὁ Ἀππιανὸς Ἀλεξανδεὺς (150)
καὶ ἄλλοι, ἀπίθανον εἶναι, ὅτι θὰ πα-
ρήρχοντο ἐν σιγῇ βαθείᾳ τὸ ούχι ἀνάξιον λό-
γου ἱστορικὸν τοῦτο συμβάν.

Ἢ [ένδεικτή]
τοῦ μας

Τοῦ μονίμου
ἀνταποκρι-
τοῦ μας

— 'Αφίχθη ἐκ Πατρῶν καὶ ἐτοποθετήθη ὡς
προσωρινὸς Ἐφημέριος τῆς Ἐνορίας "Ανω Κο-
νίτσης ὁ αἰδεσιμώτατος Δημήτριος Σπυρόπου-
λος, ὁ ὅποιος τυγχάνει καὶ φοιτητὴς τῆς Θεο-
λογίας.

— Τὴν 9.2.69 ἀφίχθη εἰς Κόνιτσαν ὁ ἐν ἀ-
ποστρατείᾳ Στρατηγὸς κ. Θρασύβουλος Τσα-
καλώτος, ὁ ὅποιος, ὡς γνωστόν, διετέλεσεν δι-
οικητὴς τοῦ Α' Σώματος Στρατοῦ κατὰ τὴν
διάρκειαν τοῦ συμμοριτοπολέμου, καὶ κατέ-
θεσε στέφανον εἰς τὸ παρὰ τὸ Στρατιωτικὸν
Νεκροταφεῖον κενοτάφιον τῶν πεσόντων συμ-
πολεμιστῶν του. Ἐφάλη δὲ καὶ ἐπιμνημόσυ-
νος δέησις ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπο-
λίτου μας κ.κ. Σεβαστιανοῦ, καὶ παρέστησαν
αἱ ἀρχαὶ τῆς Κονίτσης καὶ πλῆθος κόσμου,
παρὰ τὸ βροχερὸν τῆς ήμέρας.

— 'Ετοποθετήθη ὡς προϊστάμενος τῆς Τ.Υ.
Δ.Κ. Κονίτσης ὁ μηχανικὸς κ. Γεώργιος Μαυ-
ρογιώργος.

— Τὴν 16.2.69 ἐορτάσθη εἰς τὸ χωρίον Πλη-
κάτι ἡ ἐτησία πανήγυρις τῆς ἀνευρέσεως τῆς
θαυματουργοῦ εἰκόνος τῆς Θεομήτορος (Πανα-
γία Πληκαδίτικη). Ἐγένετο ὀλονύκτιος ἀκο-
λουθία καὶ λιτάνευσις τῆς 'Ιερᾶς εἰκόνος, καὶ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν 'Αθηνῶν «ὁ
Ἀῶις» καλεῖ τοὺς Κονιτσιώτας τῶν 'Αθηνῶν καὶ Περιχώρων, νὰ λάβουν μέ-
ρος εἰς τὰς κάτωθι ἐκδηλώσεις του.

1. Συνεστίασιν εἰς τὸ ἔστιατόριον τοῦ ξενοδοχείου «Στάνλεϋ» (όδος
'Οδυσσέως 1, Πλ. Καραϊσκάκη, τηλ. 520.011) τὴν 3ην Μαΐου 1969 ἡ-
μέραν Σάββατον καὶ ὥραν 9 μ.μ. Τὰμπλ ντὸτ δρχ. 100 κατ' ἄτομον.

2. 'Εκδρομὴν εἰς "Οσιον Λουκᾶν τὴν 18ην Μαΐου ἡμέραν Κυριακὴν μὲ
πτούλμαν.

Διὰ τὰς ἀνωτέρω ἐκδηλώσεις, ἀπαραίτητος ἡ προεγγραφὴ παρὰ τῷ
κ. 'Αλεξάνδρῳ Λαμπρίδῃ, ὁδὸς Καραγεώργη Σερβίας ἀριθ. 14, 6ος ὅροφος,
τηλ. 851.575.

3. Γενικὴν Συνέλευσιν τῶν μελῶν τοῦ Συνδέσμου εἰς τὸ ξενοδοχεῖον
«Στάνλεϋ» τὴν 8ην Ιουνίου 1969 ἡμέραν Κυριακήν, ὥραν 11 π.μ. μὲ θέ-
ματα: 'Απολογισμὸς πεπραγμένων. "Εγκρισις αὐτῶν. 'Εκλογὴ Νέου Διοι-
κητικοῦ Συμβουλίου καὶ Νέου 'Εποπτικοῦ Συμβουλίου.

Θερμῶς παρακαλῦνται οἱ συμπατριώτες μας νὰ λάβουν μέρος εἰς τὰς
ἀνωτέρω ἐκδηλώσεις.

Ἐν 'Αθήναις τῇ 28ῃ Μαρτίου 1969
Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον

προσήλθον πολλοί προσκυνηταί ἐκ τῶν πέριξ χωρίων.

—'Ο νεαρὸς μαθητὴς Βασίλειος Χ. Σκούφιας ἐκέρδησεν εἰς τὸ ΠΡΟ ΠΟ τὸ ποσὸν τῶν 11.500 δραχμῶν.

—"Οπως ἀνεγράψαμεν εἰς παλαιοτέραν μας ἀνταπόκρισιν, ἡ ἀπὸ ἀγορὰν μέχρι τῆς Πνευματικῆς Στέγης Κονίτσης ὁδὸς ἐπερατώθη, καὶ ἡ ἔργασία ἐγένετο ἐπιμελημένη. Δυστυχῶς ὅμως κατὰ τὰς νυκτερινὰς ὥρας ἡ ἐν λόγῳ ὁδὸς πλέει εἰς τὰ... σκότη. Δὲν θὰ ἥτο δυνατὸν νὰ τοποθετηθοῦν ἐκεῖ καὶ δύο φῶτα διὰ νὰ φωτίζουν τὴν ἄγουσαν πρὸς τὸ πνευματικὸν φῶς;

—'Ενω πρὸ ὀλίγων ἑτῶν ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ ἀγαπητοῦ μας περιοδικοῦ ἐκάναμε κάθε χρόνο τὴν περιγραφὴν τοῦ γραφικοῦ Καρναβαλιοῦ τῆς Κονίτσης, ἐφέτος ἔχομε νὰ περιγράψωμε ὀλίγες σχετικὰ ἀποκριάτικες ἐκδηλώσεις.

—Τὴν 19.2.69 εἰς τὴν Λέσχην Ἀξιωματικῶν Κονίτσης ἔλαβε χώραν ὥραία ἀποκριάτικη παιδικὴ ἑορτὴ ὅπου συνεκεντρώθησαν πολλὰ παιδάκια τῶν κ.κ. ἀξιωματικῶν, ὑπαλλήλων καὶ ἄλλων Κονιτσιωτῶν μὲ ὥραίας μεταμφιέσεις, συνοδευόμενα καὶ ὑπὸ τῶν γονέων ἢ κηδεμόνων τῶν, καὶ διῆλθον ἀρκετὰς ὥρας ψυχαγωγηθέντα μὲ ὥραίους χοροὺς καὶ πολιτισμένες ἀποκριάτικες ἐκδηλώσεις.

—Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἔβδομάδος τῆς Τυρινῆς ἔδωσαν κάπως ἀποκριάτικο τόνο καὶ οἱ νυκτερινὲς ἐμφανίσεις καὶ ἐπισκέψεις σὲ φιλικὰ σπίτια πολλῶν ὄμιλων μεταμφιεσμένων, τοῦ παιδόκοσμου ἴδιως.

Τὸ δὲ Σάββατον τῆς Τυρινῆς (22.2.69) ἐδόθη εἰς τὴν Λέσχην Ἀξιωματικῶν ἀποκριάτικος χορός, εἰς τὸν ὅποιον παρευρέθησαν, οἰκογενειακῶς καὶ μή, ἐκτὸς τῶν κ.κ. ἀξιωματικῶν τῆς Φρουρᾶς Κονίτσης καὶ πολλοὶ ἐκπρόσωποι τῶν ἀρχῶν, δημόσιοι ὑπάλληλοι, ἐφεδροὶ ἀξιωματικοὶ καὶ ἄλλοι Κονιτσιώτες.

Τὴν δὲ Κυριακὴν ἐκάηκε στὴν "Ανω Κόνιτσα στὶς Καρυὲς ὁ πατροπαράδοτος ἔλατος (ποὺ τὸν ἐκοψε ὁ παλαιμάχος καρναβαλιστὴς Μῆτος Γάκης) μαζὶ μὲ πολλὰ κέδρα καὶ τριγύρω ἀπὸ τὴν φωτιὰ ζωήρεψε γιὰ λίγο ὁ χορός.

Καὶ στὴν Κάτω, ἡ μᾶλλον Κεντρικὴ Κόνιτσα, στὸ «Δέντρο» κάψανε ἐπίσης δεύτερο ἔλατο καὶ κέδρα οἱ γνωστοὶ γλεντζέδες Βαγενάδες κλπ. καὶ χορέψανε.

Καὶ τρίτη φωτιὰ ἀνάψανε στὴν Κάτω Κό-

νιτσα στὰ προσφυγικά.

Τὴν Καθαροδευτέρα, παρ' ὅλο ποὺ ψιλόβρεχε, ἡ Κονιτσιώτικη νεολαία ἔκανε τὴν ἐξόρμησί της μὲ ὄμπρέλλες πρὸς τὴν ἔξοχικὴ τοποθεσία τῆς 'Αγίας Βαρβάρας, ὅπου ἄλλοτε χαλοῦσαν τὰ κούλουμα καὶ χορεύανε ὅλοι οἱ Κονιτσιώτες μὲ δυὸ καὶ τρεῖς ζυγὲς λαϊκὰ ὅργανα.

Τώρα, ὅχι μόνο στὴν Κόνιτσα, ἀλλὰ καὶ στὰ χωριὰ περιοριστήκανε, καὶ σχεδὸν ἐξέλειπαν, τὰ χειμερινὰ γλέντια καὶ πανηγύρια, διότι ὁ πληθυσμὸς τῶν περισσοτέρων (ἡ νεολαία) μετακινήθηκε πρὸς τὸ ἔξωτερικὸ καὶ τὶς μεγαλοπόλεις. Πρὸς τὴν Ἀθήνα καὶ τὰ Γιάννενα πήγαν καὶ οἱ ἐδῶ ἐγκατεστημένοι ὅργανοπαῖκτες (οἱ Κονιτσιώτες) γιὰ νὰ λαλήσουν στοὺς χοροὺς τῶν διαφόρων Ἡπειρωτικῶν Συλλόγων καὶ Σωματείων.

—Τὴν 27.2.69 ἀνεχώρησε δι' Ἀθήνας ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ.κ. Σεβαστιανός.

—Ομοίως τὴν 27.2.69 ἐπεσκέφθη τὴν Κόνιτσαν ὁ ὑφυπουργὸς Πιαδείας κ. Σιώρης συνοδεύμενος ὑπὸ τοῦ Α.Σ.Δ. Ἡπείρου Στρατηγοῦ κ. Τζουβελέκη, τοῦ νέου Νομάρχου κ. Μάλλιαρη, καὶ ἄλλων ἐπισήμων καὶ ἔτυχεν θερμῆς ὑποδοχῆς ἐκ μέρους τῶν τοπικῶν ἀρχῶν, Στρατ. Διοικητοῦ, Ἐπάρχου, Δημάρχου κλπ. καὶ ὑπὸ τῶν μαθητῶν τῶν Σχολείων καὶ ίδρυμάτων καὶ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως. Τὸν προσεφώνησε καταλλήλως ὁ Δήμαρχος κ. Θ. Καρατζῆμος καὶ ἡ μαθήτρια τοῦ γυμνασίου Λίτσα Ζάρου τοῦ προσέφερεν ἀνθοδέσμην. Ἀνταπαντῶν ὁ κ. ὑφυπουργὸς εὐχαρίστησε διὰ τὴν ὑποδοχὴν καὶ εἶπεν ὅτι μεταφέρει τὸν θερμὸν χαιρετισμὸν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὸν ἀκριτικὸν λαὸν τῆς Κονίτσης.

—Ακολούθως, μεταβὰς εἰς τὴν Λέσχην Ἀξιωματικῶν ἐπεκοινώνησε μὲ τοὺς τοπικοὺς παράγοντας καὶ ἐνημερώθη ἐπὶ τῶν ζητημάτων τῆς ἀρμοδιότητός του. Ἐν συνεχείᾳ ἐγεύμάτισε καὶ κατόπιν ἐπεσκέφθη τὴν 'Αναγνωστοπούλειον Σχολὴν καὶ τὸ Ἐθνικὸν Ὁρφανοτροφεῖον Ἀρρένων, διὰ τὸ ὅποιον ἔξεφράσθη μὲ θαυμασμὸν ἀφοῦ περιήλθε τὰς αἰθούσας καὶ τὰ ἐργαστήριά του.

—Αναχωρῶν δὲ ὑπεσχέθη ὅτι θὰ πράξῃ πᾶν τὸ δυνατὸν διὰ τὴν πλήρη καὶ ταχεῖαν ἀποπεράτωσιν τοῦ νεοανεγερθέντος Γυμνασίου Κονίτσης.

—Κατὰ τὸν μῆνα Φεβρουáριον 1969 ἡ πο-

δοσφαιρική όμας τῆς οΚνίτσης «Πίνδος» ἐπραγματοποίησε τὰς ἔξης συναντήσεις:

2.2.69 εἰς Κέρκυραν μὲ A.O. ἴσοπαλία 0 — 0.

9.2.69 ἐνταῦθα μὲ A.O. Ἀνατολῆς, ἡττήθη μὲ τέρματα 5 — 2.

16.2.69 εἰς Ἡγουμενίτσαν μὲ Θεοπρωτόν, ἡττήθη μὲ τέρματα 2 — 0.

Καὶ 23.2.69 εἰς Κωστακιοὺς Ἀρτῆς μὲ Ἀμβρακίαν, ἡττήθη μὲ τέρματα 3 — 2.

— 'Ο ιατρὸς κ. Εὐάγγελος Χάνδανος ἀπέστειλεν δρχ. 500 ὑπὲρ τοῦ Ἑκκλησιαστικοῦ Γηροκομείου Κονίτσης.

— Τὴν 7.3.69 ὁ Δήμαρχός μας κ. Θ. Καρατζῆμος, μετὰ τοῦ Προέδρου τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου κ. Ε. Κιτσάτη καὶ ἄλλων μελῶν αὐτοῦ, καὶ οἱ μηχανικοὶ τῆς Τ.Υ.Δ.Κ. κ.κ. Ἐμμανουηλίδης, Προύσκας, καὶ Μαυρογιώργος, μετέβησαν εἰς Παναγίαν - Ἰτιὰν ὅπου αἱ πηγαὶ τοῦ Ὑδραγωγείου Κονίτσης καὶ ἐπεθεώρησαν τὰ ἐκεῖ ἐκτελούμενα ἔργα, δόσαντες καὶ σχετικὰς ὁδηγίας διὰ τὴν περαιτέρω συνέχισιν αὐτῶν πρὸς τὸν ἔργολάθον κ. Γ. Μητσόπουλον.

— Τὴν 8.9.69 ἀφίχθη ἐνταῦθα ὁ Νομάρχης κ. Ἀναστ. Μάλλιαρης καὶ ἔξήτασεν ἐπιτοπίως διάφορα ζητήματα τῆς ἀρμοδιότητός του.

— Τὴν 9.3.69 διεξήχθησαν ἐνταῦθα ἐκλογαὶ πρὸς ἀνάδειξιν νέου Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἐμπορευταγγελματικοῦ Συλλόγου Κονίτσης καὶ ἔξελέγησαν Πρόεδρος ὁ κ. Δημήτριος Πούλιος, Ταμίας ὁ κ. Π. Βλάχος καὶ Γραμματεὺς ὁ κ. Εύάγ. Πηγαδᾶς, τακτικὰ μέλη δὲ οἱ κ.κ. Διον. Γκάσιος, Δημ. Ζούτης, Γεώρ. Λούδας καὶ ἀναπληρωματικὰ οἱ κ.κ. Ἀπ. Καλτσούνης, Λουκ. Βλάχος καὶ Κων. Νικολόπουλος.

— Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ μηνὸς Μαρτίου 1969, ἡ ποδοσφαιρικὴ όμας Κονίτσης «Πίνδος» ἐπραγματοποίησε τρεῖς συναντήσεις.

Τὴν 2.3.69 ἐνίκησεν ἐνταῦθα τὴν «Θύελλαν» Κατσικᾶς μὲ τέρματα 1 — 0.

Τὴν 5.3.69 εἰς Κέρκυραν ἡττήθη ὑπὸ τοῦ «Ολύμπου» μὲ τέρματα 2 — 0.

Καὶ τὴν 9.3.69 ἐνίκησεν ἐνταῦθα τὸ «Μπιζάνι» μὲ τέρματα 1 — 0.

— Ήδη τὴν 9.3.69 ἔληξεν ὁ B' γύρος τοῦ Ἡπειρωτικοῦ πρωταθλήματος.

— Τὴν 9.3.69 ἡ 'Ελένη, σύζυγος Σταύρου Σκορδᾶ ἐκ Καβασίλων, διαμένουσα ἐν Κονίτσῃ, ἔτῶν 59, ἐνώ ἦσχολεῖτο μὲ κλαδονομήν

εἰς τὴν θέσιν Χασάνη — Μεγαλάκκος τῆς Κοινότητος Καβασίλων, δόλισθήσασα κατέπεσεν ἀπὸ ὑψους πέντε περίπου μέτρων παρὰ τὸν ἀνωτέρῳ χείμαρρον καὶ ἐφονεύθη.

— Τὴν 14.3.69 ἀφίχθη εἰς Κόνιτσαν καὶ ἐπιθεώρησε τὰς ἐνταῦθα στρατιωτικὰς μονάδας ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Στρατοῦ ἀντιστράτηγος κ. Β. Τσούμπας.

— 'Ομοίως τὴν 14.3.69 ἔληξαν τὰ μαθήματα τῆς ἐπὶ δίμηνον λειτουργησάσης ἐνταῦθα Σχολῆς Κοινοτικῶν δασοφυλάκων.

— 'Εκ τοῦ 'Υπουργείου Κοινωνικῶν 'Υπηρεσιῶν ἔχορηγήθησαν τὰ ἀκόλουθα χρηματικὰ ποσὰ πρὸς τὰς ἔξης Κοινότητας, διὰ τὴν κατασκευὴν μικρῶν ἔξυγιαντικῶν ἔργων.

Γαναδιοῦ δρχ. 4.000 διὰ κατασκευὴν σχολικῶν ἀφοδευτηρίων. Μολίστης δρχ. 45.000 διὰ κατασκευὴν ὑδραγωγείου. Μαζίου 45.000 ἐπίσης διὰ ὑδραγωγείον καὶ Ἡλιορράχης 20.000 διὰ προστασίαν μιᾶς πηγῆς καὶ 14.000 διὰ ἀφοδευτήρια.

— Απὸ τὴν 18.3.69 ἐπανελήφθη ἡ δι' αὐτοκινήτου συγκοινωνία μετὰ τῶν χωρίων τῆς Λάκκας Ἀώου.

— Δύο κοριτσάκια ἀπὸ τὴν Κόνιτσα, ἡ Νάγια Χ. Παπαϊωαννίδου καὶ ἡ Μαρία Δ. Γκάσιου ἐκέρδισαν ἀνὰ 50.000 δραχμὰς ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 95618 λαχνοῦ τοῦ Ἑθνικοῦ Λαχείου, τὸν ὃποιον ἤγόρασαν ἐκ τοῦ Πρακτορείου τοῦ κ. Διον. Γκάσιου.

— Μὲ ἔξαιρετικὴν λαμπρότητα καὶ πατριωτικὸν ἐνθουσιασμὸν ἐορτάσθη καὶ ἐφέτος εἰς Κόνιτσαν ἡ ἐπέτειος τῆς Ἑθνικῆς Παλιγγενεσίας.

— Απασαὶ ἡ πόλις ἐσημαιοστολίσθη καὶ ἐφωταγωγήθη, τὴν παραμονὴν ἔλαθον χώραν ὄμιλίαι ὑπὸ τῶν κ.κ. καθηγητῶν καὶ διδασκάλων πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ ὑπὸ τοῦ Ἑπιθεωρητοῦ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως κ. Ἀλεξάνδρου Ἀρχιμανδρίτου εἰς τὴν Πνευματικὴν Στέγην.

— Τὴν 25.3.69 ἐψάλη ἐπίσημος Δοξολογία εἰς τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τοῦ Ἅγιου Νικολάου χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας κ.κ. Σεβαστιανοῦ εἰς τὴν ὃποιαν παρέστησαν αἱ στρατιωτικαὶ καὶ πολιτικαὶ ἀρχαὶ καὶ πλῆθος πολιτῶν, καὶ τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἔξεφώνησεν ὁ Γυμνασιάρχης Κονίτσης κ. Ἀθανάσιος Πλάκας. Ἐπηκολούθησεν ἐπιμνημόσυνος δέησις καὶ κατάθεσις στεφάνων ὑπὸ τῶν ἀρχῶν, Συλλόγων,

Σωματείων κλπ. είς τὸ Ἡρῶν Κεντρικῆς Πλατείας καὶ ἐν συνεχείᾳ παρήλασαν πρὸ τῶν ἐπισήμων οἱ μαθηταὶ καὶ αἱ μαθήτριαι τῶν σχολείων καὶ ἰδρυμάτων τῆς πόλεως, οἱ πρόσκοποι - ὁδηγοί, μαθήτριαι μὲν ἑθνικὰς ἐνδυμασίας, ὅπλιται τοῦ Τάγματος Ἐθνοφυλακῆς Κονίτσης καὶ Τμήματα τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων καὶ Σωμάτων Ἀσφαλείας. "Ἐλαβε χώραν δεξίωσις είς τὸ Δημαρχεῖον καὶ τὸ ἀπόγευμα ἔχορεύθησαν είς τὴν Κεντρικὴν Πλατείαν ἑθνικοὶ - λαϊκοὶ χοροὶ ὑπὸ μαθητῶν, μαθητριῶν, ὅπλιτῶν τοῦ στρατοῦ κλπ.

Τὴν ἐσπέραν διωργανώθη λαμπαδηφορία ὑπὸ μαθητῶν καὶ Τμημάτων Στρατοῦ.

—Εἰς τὴν Λέσχην Ἀξιωματικῶν ἐδόθη χορεστερὶς είς τὴν ὅποιαν παρευρέθησαν πολλοὶ ἐκπρόσωποι τῶν ἀρχῶν καὶ ἄλλοι προσκεκλημένοι Κονιτσιῶται.

—Ἐνεκρίθησαν ὑπὸ τῆς Νομαρχίας Ἰωαννίνων, τὸ ποσὸν τῶν 250.000 δραχμῶν διὰ τὴν διευθέτησιν τῆς κοίτης τοῦ Σαρανταπόρου παρὰ τὸ χωρίον Λαγκάδα, καὶ 50.000 δρχ. διὰ τὴν κοινοτικὴν ὁδὸν Καστανέας.

—Πρὸς τὸ ἐνταῦθα ὑποκατάστημα τῆς Α.Τ.Ε. ἔχορηγήθησαν διὰ τὸ Α' ἐξάμηνον τοῦ τρέχοντος ἔτους αἱ ἔξῆς πιστώσεις διὰ παροχὴν μεσοπροθέσμων δανείων πρὸς τοὺς ἀγρότας μας:

Διὰ στεγαστικὰ δάνεια δραχμαὶ 1.300.000.

Διὰ ἀρδευτικὰς βελτιώσεις κλπ. 100.000.

Δι' ἀγορὰν μικρῶν παραγωγικῶν ζώων 200.000.

Δι' ἀγορὰν μεγάλων παραγωγικῶν ζώων 100.000.

Δι' ἀνέγερσιν γεωργο - κτηνοτροφικῶν καὶ πτηνοτροφικῶν κτισμάτων ἐν ἑκατομμύριον.

Δι' ἀγορὰν γεωργικῶν μηχανημάτων 500.000.

Δι' ἔξαγορὰν γαιῶν 200.000.

Διὰ μελισσοκομίαν 30.000.

Διὰ δασικὰ μηχανήματα, θερμάστρας καὶ ἀλιευτικὰ ψυγεῖα δρχ. 300.000.

Δι' ἀλιευτικὰ δάνεια (πεστροφοκαλλιέργεια) 50.000.

Διὰ βραχυπρόθεσμα δάνεια (δασικά, γεωργικὰ κλπ.) ἔχορηγήθησαν μηνιαῖαι πιστώσεις κυμαινόμεναι μεταξὺ 800.000 καὶ ἐνὸς ἑκατομμυρίου δραχμῶν.

"Ηρξατο δὲ ὑπὸ τοῦ ἐνταῦθα ὑποκαταστήματος Α.Τ.Ε. καὶ ἡ χορήγησις πρὸς τοὺς ἀγρότας βιβλιαρίων νέου τύπου, διὰ τῶν ὅποιων καθίσταται δυνατὴ ἡ ἐπὶ τόπου χορή-

γησις ἐφοδίων καὶ δανείων πρὸς αὐτούς, χωρὶς νὰ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ κατέρχωνται εἰς Κόνιτσαν ὑποβαλλόμενοι εἰς περιττὰ ἔξοδα καὶ ἀπώλειαν ἡμερομισθίων.

"Ηδη δὲ ἀπὸ καιροῦ καὶ τὸ εἰδικὸν συνεργεῖον τῆς Α.Τ.Ε. μεταβαίνει συχνὰ εἰς τὰς ἀκριτικὰς Κοινότητας διὰ τὸν ὡς ἄνω σκοπὸν (ἐπιτόπιον ἔξυπηρέτησιν τῶν ἀγροτῶν).

Ἐχορηγήθησαν ἐπίσης ὑπὸ τῆς Α.Τ.Ε. πολλὰ λιπάσματα, μηδικῆς, σίτου καὶ ἀραβοσίτου, καθὼς καὶ ἄλλα γεωργικὰ φάρμακα πρὸς τοὺς ἀγρότας μας.

ΑΦΙΞΕΙΣ — ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ

—Αφίχθησαν ἐκ Κογκὸς ὁ κ. Ἰωάννης Κωστούλας, ἐκ Δ. Γερμανίας ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Κύριλλος Τσιρώνης. Ἐξ Ἀγίου Ορους ὁ ἵερομόναχος Πατὴρ Παῦλος Ζησάκης διὰ Παλαιοσέλων. Ἐξ Ἀθηνῶν οἱ κ.κ. Μιχ. Φασούλης Πρόεδρος ἀναπήρων, Πέτρος Λούδας μετὰ τῆς Κας του Ὁλγας, Παῦλος Λούδας, Κων)νος Κίτσιος καὶ Νικ. Οίκονόμου, ιατρὸς διὰ Βούρμπιανην.

—Αφίχθησαν ἥ ἐπανέκαμψαν ἐξ Ἀθηνῶν οἱ κ.κ. Μιχ. Φασούλης, Φ. Τσιαλιαμάνης ἐκ Θεσσαλονίκης καὶ ὁ κ. Χρῆστος Τσαρούχης, καὶ ἐκ Ταγκανίκας Ἀφρικῆς ὁ κ. Χαράλαμπος Σιούτης ἐκ Πύργου.

—Ανεχώρησαν δι' Αὔστραλίαν ὁ κ. Δημήτριος Παπαναστασίου ἐκ Νικάνορος καὶ δι' Αθήνας οἱ κ.κ. Παῦλος Λούδας, Θεοφάνης Λώλος, Φώτιος Π. Ζαχαράκης καὶ Κων Νικολόπουλος.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

—Ο κ. Ἀνέστης Καβελίδης ἐγένετο πατὴρ ἄρρενος τέκνου. Ο δὲ ἔμπορος κ. Δημήτριος Πούλιος θήλεος. Ο μοίως καὶ οἱ κ.κ. Γρηγόριος Μουλαΐδης καὶ Βασίλειος Μουρεχίδης.

Ο κ. Νίκος Φ. Μάνθου, ταχ)κός, ἐγένετο εύτυχης πατὴρ ἄρρενος τέκνου· ὁ δὲ κ. Νικ. Τέφος θήλεος.

ΜΝΗΣΤΕΙΑΙ

Ο κ. Κων)νος Κίτσιος καὶ ἡ δὶς Μαργαρίτα ἐκ Πηγῆς ἀντήλλαξαν ἀμοιβαίαν ὑπόσχεσιν γάμου.

ΜΙΑ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ

Λόγω συντάξεως προσφά του καὶ ἐκπροθέσμου ληξιαρχικῆς πράξεως γάμου ἀνεγράφη ἐσφαλμένως ὅτι ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τοῦ Προδρόμου Καβελίδη τὴν 26.12.68, ἐνῷ τὸ γεγονὸς ἔλαβε χώραν πρὸ πολλῶν ἐτῶν.

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

(Σημ. Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ συμπεριληφθοῦν εἰς τὸν κατωτέρω κατάλογον παρακαλοῦνται νὰ ἀπευθυνθοῦν εἰς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΑΘΗΝΩΝ

Νίκος Ἀργιάνης, Ἀσκληπιοῦ 7, τηλ. 611. 417
Νικόλ. Καζαμίας, Μπενάκη 24, τηλ. 627-725
Ἰωάν. Γ. Λυμπερόπουλος, Ἀλεξ. Σούτσου 5,
τηλ. 613-661.
Ναπολέων Μπάρκης, Ἀκαδημίας 63, 632-595
Νίκος Πύρρος, Ἐμμ. Μπενάκη 8 τηλ. 315-130
Πέτρος Φρόντζος, Λυκούργου 14, τηλ. 526-611
ω. Ἀδαμαντίδης, Γ. Σταύρου 6, τηλ. 317-669

ΙΑΤΡΟΙ ΑΘΗΝΩΝ

Γεώργιος Γάκης, Παθολόγος - Ρευματολόγος,
Καρνεάδου 3, τηλ. 719-746
Εύαγγελος Γεωργίου, Παθολόγος, ΚΠόλεως 55,
Συν. Παπάγου, τηλ. 651-072
Νικόλ. Γιάκας, Παθολόγος - Καρδιολόγος,
Στουρνάρα 49α, τηλ. 634-470, οίκια: 651-498
Παντελῆς Γιαννούλης, Καρδιολόγος, Ε. Ἀντωνίαδου 1, τηλ. 815-850
Βασ. Γκατσόπουλος, Καρδιολόγος-Παθολόγος,
Κασσαβέτη 7 Κηφισιά, τηλ. 8-012-707
Φώτιος Γουσγούνης, Παθολόγος, Σόλωνος 116,
τηλ. 616-563
Νικόλ. Γράβος, Καρδιολόγος, 28ης Ὁκτωβρίου
242, τηλ. 813-664
Ἀριστοτέλης Ζακόπουλος, Μαιευτήρ, Βασ.
Φρειδερίκης 40, Περιστέρι, τηλ. 571-612
Πλάτων Κεχαγιᾶς, Παθολόγος, Διγενῆ Ἀκρίτα
15, τηλ. 641-872
Χαρ. Κούσιος Παθολόγος, Πατρ. Ἰωακείμ 45,
τηλ. 722-507
Μιχ. Μηλίγκος, Παθολόγος, Καρδιολόγος, Σκαλιστήρη 18, τηλ. 874-568
Φώτης Μπαρᾶς, Μαιευτήρ-Γυναικολόγος, Ὁμηρου 58, Τηλ. 623.210
Ἀνδρέας Μπούζας διφθαλμίατρος Σκουφᾶ 59
τηλ. 611.172
Ἰωάννης Παπαδημούλης, Παθολόγος-Ἀνασθησιολόγος, Ζήνωνος 21, τηλ. 521-664
Νικόλαος Τράντας, Ὀφθαλμίατρος-Ὑφηγητ.,
Γ' Σεπτεμβρίου 47, τηλ. 812-717
Βασίλειος Χρήστου, Ἀκτινολόγος, Κανάρη 19,
τηλ. 611-391
Χρήστος Χρήστου, Χειρουργὸς, Λιβίνη 4 (τέρμα Ἰπποκράτους), τηλ. 647-765
Τάκης Γούσιας, Ἰατρὸς-Χειρουργὸς
Βασ. Σοφίας 37, τηλ. 716-090
Ζήσης Παπαγεωργίου, Παθολόγος-Καρδιολόγος, Κύπρου 72, τηλ. 845-593
Κώστας Ζέρβας, Παθολόγος-Καρδιολόγος,
Ἀραχώβης 16, τηλ. 630-783

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ἀρ. Πύρρος,
Νικ. Πύρρος
Σερ. Φράγκος
Κωσ. Φρόντζος
Κωσ. Λαζαρίδης

όδος Μπότσαρη
» »
» Καπλάνη
» Μπότσαρη
» 28ης Ὁκτωβρίου 75

ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΙ ΑΘΗΝΩΝ

Μερόπη Ἀδαμαντίδη, Ρόδου 43, τηλ. 874-702
Εύάγ. Αλεξιάδης Δημοκρίτου 1 τηλ. 613-508
Φούλα Κρέμου Βουκουρεστίου 20. Τηλ. 611.786
Κ. Φλῶρος, Χαρ. Τρικούπη 65, Τηλ. 625 177
ΠΟΛ. ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ-ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ ΑΘΗΝΩΝ κλπ
Λέανδρος Γεροντάκης, ἀρχιτέκτων, Βασ. Σοφίας 133, τηλ. 662-893
Πέτρος Μπάκας, πολ. μηχανικός, Βεραντζέρου 22, τηλ. 531-428
Γεώργιος Ράγκας, Γιολ. μηχανικός, Σωκράτους 59, τηλ. 520-719
Γκόσιος Ὀρέστης, πολ. μηχανικός, Πλ. Ὄμονίας 9, τηλ. 529-637
Κων(τ)ίνος Τσίλης, πολ. μηχανικός, Ἀριστείδου 10, τηλ. 234-225
Χρῆστος Φλῶρος, μηχανολόγος-ήλεκτρολόγος,
Γραβιᾶς 16, τηλ. 662-358
Τεχνικὸν Γραφεῖον Δ. Τσάνου, Σωκράτους 59
τηλ. 520-719
Τεχνικὸν Γραφεῖον, Ἐπαμ. Παπαχρήστοι, μηχανικοῦ, Χαλκοκονδύλη 36, τηλ. 533-821
Τεχνικὸν Γραφεῖον Θ. Μηλίγκου,
τηλ. 363-145

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

«Ιωάννινα», Ν. Τσάκας, Βεραντζέρου 10, τηλ
523-204

«Στάνλεϋ» Β. Ρόζος, Δ. Παγώνης καὶ Ε
Τσάνος, Ὁδυσσέω, 1, τηλ. 531-780

ΑΘΗΝΩΝ ΔΙΑΦΟΡΑ

«Νυφικὰ διάφορα», Βεατρίκη Τσαλαμάνη, Ἀγ
Μάρκου 10, τηλ. 224-486.

Βιοτεχνία Νεωτερισμῶν καὶ Εἰσαγωγαὶ (Ἐσόρουχα-Δαντέλλες-Πλεκτὰ κλπ.), Μίλτος
Ζαφείρης Ο.Ε., Ἀθηναῖδος 3, τηλ. 229-564

«Νεωτερισμοὶ» Ἀ(γ)φοὶ Ζαφείρη, Κολοκοτρώνη
34δ, τηλ. 234-070

Κορνίζες — Πίνακες, Σδράβος, Βύσσης 21,
τηλ. 314 264

Ραφεῖον: Φροντζὸς Φίλιππος, Λέκκα 3, τηλ.
236-328

Εἰσαγωγαὶ: Εἰδη Γυναικεῖα, Φλῶρος Νικόλ.,
Εύαγγελιστρίας 5, τηλ. 236-927

Λογιστικὰ Νίκος Βρυζώνης, Ἐπιδαύρου 21,
τηλ. 534-605

Ἐλαιοχρωματιστὴς Ἀνδρέας Γκόντζος, Φωτομάρα 49, τηλ. 917-842

Ραφεῖον Νίκος Καρρᾶς, Φειδίου 2, Τηλ. 627-193
Εύθ. Κήττας: Ἐμπορος ξυλείας δόδος Δημοσθέ
νους 69, τηλ. 529-538

ΙΑΤΡΟΙ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ἀθαν. Μανέκας, ώτορινολαρυγγολόγος
δόδος Καραϊσκάκη

Ἀλ. Πηγαδᾶς, δόδοντίατρος, Γιαλί-Καφενέ
Κων Κίγκας » δόδος Σαμο λ

Δημ. Κήττας Παθολόγος 28 Ὁκτωβρίου 12
Τηλ. 82-52

ΔΙΑΦΟΡΑ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Κώστας Γέγιος : Ἐστιατόριον «Ἡ Κόνιτσα»
δόδος Καραϊσκάκη 9